

Hind
2,50€
2/2020

Kui sõbralik on sinu klass?

Fantastilised flamingod

SIPSIK JÕUAB KINODESSE

Foto **Birgit Varblane**

KAANEPIILT: SIRLY ODER

Kuidas sinust sai kunstnik?

Kõik sai alguse ikka raamatutest. Laenutasin raamatukogust vähemalt 15 raamatut korraga juba siis, kui ma veel lugedagi ei osanud. Hiljem lugesin palju Astrid Lindgreni „Bullerby lapsi”, imetlesin väga Ilon Wiklandi joonistusi ja proovisin neid järele teha. Sel ajal olin täiesti veendunud, et mina tahan ka suureks saades raamatutesse pilte joonistada. Aga kuidagi läks nii, et tegin suureks saades igasuguseid muid asju – töötasin kunstnikuna teatris ja telereklaamide juures, kui sellest ära väsisin, värvisin Uus-Meremaal maju, käisin Austraalias lehmakarjas ja mängisin isegi lõbustus-pargis kolli. Kui Eestisse tagasi tulin, mõtlesin, et mulle meeldiks ikkagi kõige rohkem raamatutesse pilte joonistada. Hakkasin harjutama ja nüüd joonistangi. Mulle endale väga meeldib.

Mida sulle kõige rohkem joonistada meeldib?

Kõige rohkem meeldib joonistada hirmsaid ja naljakaid kolle! Aga ma ise ei julge üldse hirmsaid filme vaadata ega ka hirmsaid raamatuid lugeda. Järgmiseks meeldib joonistada taimi, näiteks puulehti ja lilli, see on väga rahustav. Pahuraid lapsi joonistan ka hea meelega, kuigi päris elus meeldivad mulle ikka rohkem sõbralikud ja hea-tujulised inimesed.

Seekordne Hea Lapse kaanepilt on pärit raamatust „Seitsme maa ja mere taha”, mis räägib muinasjuttudest. Kui suur muinas-jutusõber sa ise väiksena olid?

Mulle meeldisid muinasjutud väga. Lemmik-raamat oli „Imeflöö”, seal leidis palju printse, printsesse ja kaugete maade losse. Üks lemmik oli veel „Tilleprintsess”. Ma armastan muinasjutte ikka veel ja loen neid praegugi.

Tere, sõbrad!

Veebruari heade soovide nimekiri tuleb päris pikk, sest sel kuul on palju tähistamist. Tervitame kõiki lugejaid ja soovime teile head sõbrapäeva, palju õnne

Eesti Vabariigi sünnipäeva puhul ning pikka liugu!

Seekord on veebruaris ka üks lisapäev, nimelt on 2020. aasta liigaasta. Nüüd on viimane aeg teha plaane, mida selle ekstra päevaga ette võtta. Hea Laps tuleb appi ja pakub oma lehekülgedel palju vahvaid ideid.

Lisaks kõigele muule võib vaikselt hakata kevademärke otsima. Eelmisel aastal umbes samal ajal kuulsin, et meil poodides olevad ananassid on kõige maitsevamad just veebruaris-märtsis ning otsustasin proovida. Oli väga hea! Järele jäänud lehekrooniga aga alustasin katset: kas on võimalik sellest toataim kasvatada? Katset saatis edu! Kui kevad kätte jõudis, kasvas aknalaua ananassitaim. Seda protsessi jagan nüüd ajakirjas ka teiega. Taim on praegu päris suureks sirgunud ja mine tea, võib-olla paari aasta pärast saab ka ananassivilja näha.

Kätlin Vainola

Hea Lapse postkast

- ✿ Kui sul on sahtlis luuletusi, jutte, pilte, koomikseid, nalju või muud põnevat, siis võta kätte ja saada meile!
- ✿ Kui soovid arvustada raamatuid, anna meile teada ja saadame sulle lisainfot.

Heale Lapsele saab kirjutada nii:

1. e-posti aadressil healaps@healaps.ee
2. postiaadressil HEA LAPS, Voorimehe 9, Tallinn 10146
3. otse kodulehelt: www.healaps.ee/KIRJUTA-MEILE/

Kuulmiseni!

Triibu-Liine

Hea Lapse vapiloom

HEA LAPS

Koolilaste ajakiri, mis ilmub
1994. aastast.

Väljaandja
SA Kultuurileht

Toimetuse kontakt

Voorimehe 9
Tallinn 10146
Tel 683 3145
toimetus@healaps.ee

Peatoimetaja
Kätlin Vainola
katlin@healaps.ee

Toimetaja
Anna-Magdaleena Kangro
anna@healaps.ee

Keeletoimetaja
Mari Klein

Kujundaja
Vivika Kalt
vivika@healaps.ee

Maketi kujundus
Menu Meedia

Koduleht
www.healaps.ee

Trükk
Aktaprint

Ajakirja tellimine
AS Express Post
www.tellimine.ee
Telefoni teel 617 7717
Välismaale tellimine
KE Ajakirjandus
ajakirjandus.ke.ee

Hind üksikmüügis 2,50

Suur aitäh Haridus- ja
Teadusministeeriumile, kes tellis
ajakirja meie põhikoolidele!

HEA LAPS 2/2020

Veebruari kaanepilt:
Sirly Oder

SISUKORD

- 2 Mida teha veebruaris?
- 3 Luule Tarmo Vaarmets, Ülle Kütsen
- 4 Jutt Liis Sein „Picasso elutoas“
- 6 Võistlus Värvide
- 7 Oma sulega Triinu Kree
- 8 Minu reis Talvevaheaeg Floridas
- 10 Intervjuu Elo-Mirt Oja
- 12 Hull Teadlane Mis on kirjutamine?
- 14 Tere, lind! Flamingo
- 16 Embleemid Markus Saksatamm
- 23 Uudised
- 24 Sten Roosi muinasjutuvõistlus
- 26 Osavnäpp Ananass aknalaua
- 28 Mustkunst Kaarditrikk
- 30 Test Kui sõbralik on sinu klass?
- 31 Jagatud mure
- 32 Kokka ise! Rummipallid
- 33 Kinouudised
- 34 Nuputamine
- 35 Ristsõna
- 36 Järjehoidja
- 37 Koomiks Dr Tindipleki töötuba
- 38 Naeru-uss
- 39 Siit ja sealt
- 40 Hea Lapse klubi

Mida teha veebruaris?

KORRALDA FOTOSESSIOON!

Vastlapäev, sõbrapäev, Eesti sünnipäev – veebruaris on palju tähtpäevi, mida tähistada. Võid luua koju väikse fotostuudio ja koos sõbraga ette võtta lõbusa pildistamise.

Pange selga kostüümid või haarake kätte lipukesed, vastlakuklid, maskid ning klõpsutage valmis toredad fotod.

Külasta MUUSEUMI!

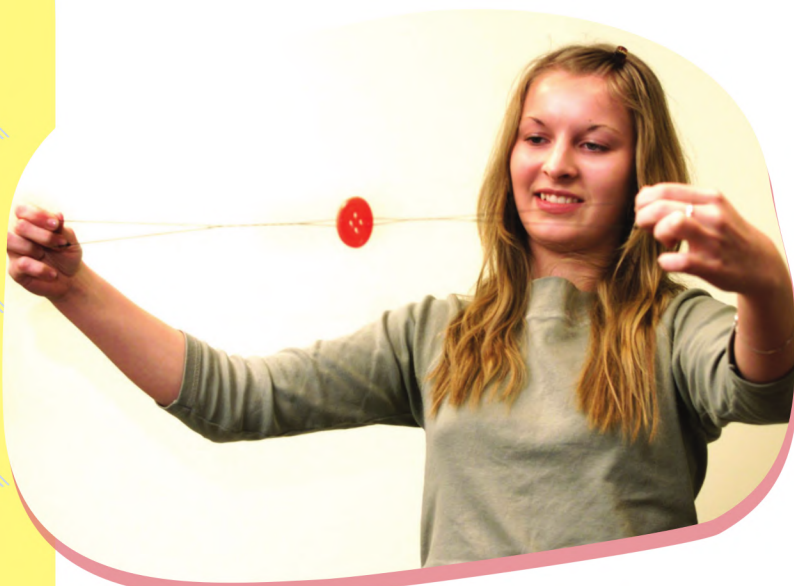
Uuri, milline muuseum asub sinu kodu lähedal ja sea sammud sinna. Muuseumis saab alati teada midagi põnevat, isegi kui külastad seda juba mitmendat korda. Iga kord märkad midagi uut!

TEE NÖÖBIVURR!

Hangi suur nööp ja umbes meetripikkune peenike nöör.

- * Torka nöör nööbi kahest august läbi.
- * Sõlmi nööri otsad tugevasti kinni.
- * Sea nööp keskele.
- * Võta nööriotstest kinni ja keeruta vurri. Seejärel hakka käsi kergelt kokku-lahku tõmbama, nii et liigutad nööri nagu lõõtsa. Kui hoog on õige, hakkab vurr undama!
- * Nööbivurritamise videoid leiad ka internetist.

RÄNNUKIHK

Tarmo Vaarmets

Sõber mul on reisihull,
ei ta püsi paigal.
Eile matkas Nuustakul,
täna viibib taigas.

Saksamaal ta kohvi joob,
Lätis limpsib jäätist.
Kongost kaasa ahvi toob,
kelle pehmeks rääkis.

Lemmiklinn on tal Pariis.
Londonis käib vannis.
Aga reede õhtuti
jalutab savannis.

Ümber maailma ta teeb
mitu tuuri aastas.
Rändab ka nii maal kui vees,
et sealt ikka naasta.

Homme ronib kõrgele
lumise mäe tippu.
Ülehomme kõrbesse
kannab Eesti lippu.

Kuu peal hapukurke müüb,
Marsil kirjamärke.
Veenuse peal lõunaks sööb
maitsvaid merikarpe.

HEA SÕBER

Ülle Kütsen

Iga laps ju leida võiks
mõne sõbra ikka,
otsin sõbralikku ja
mitte väga pikka.

Ja kui sõber kasvabki
veidi üle pea,
olgu pigem pikem, kuid
iseloomult hea.

Joonistas Tuulike Kivestu

EESTIMAA SÜNNIPÄEV

Ülle Kütsen

Täna tundub pidulik meie koolimaja,
aktus kooliperele toimub tunni ajal.
Õnne pinginaabrile, õnne õpetajal,
sest et õnne kõigil ju läheb ikka vaja.
Palju õnne Eestimaa, kasva hästi suureks,
aga ikka meeles pea, kus on sinu juured.

PICASSO ELUTOAS

Tekst **Liis Sein**

Joonistas **Anne Pikkov**

Picasso elutoas, Leonardo Da Vinci magamistoas, Rembrandt van Rijn esikus, Vincent Van Gogh köögis ja Wiiralt vannitoas. Mona kodus leidus palju kuulsate kunstnike maale. Nimelt oli Mona isa kunstikoguja, kelle ainus mõte päevas oli leida enda kogusse järjekordne kuulus ja hinnaline teos. Terve nende kodu meenutas üha rohkem kunstigaleriid kui tavalise pere tavalist kodu. Elu oli läinud lausa nii keeruliseks, et Mona isa ei saanud enam kodustki lahkuda. Kunstikogu väärtus tõusis ja ööpäevaringne valve muutus hädavajalikuks.

Kuid asi ei piirdunud ainult sellega. Ühel päeval märkas Mona, et vanaaegne portree pilgutab talle silma. Päev hiljem viskas esikuseinal olev poiss teda viinamarjaga. Seejärel muutusid maalidel kujutatud tegelased nii julgeks, et hakkasid osalema pere õhtusöökidel, tekitasid järjekordi vannitoa ukse taga, kandsid pererahva parimaid riideid, vaatasid päevad läbi televiisorist kunstisaateid ja ehitasid koos Mona isaga Lego-klotsidest skulptuure. Lisaks hakkasid nad dikteerima, kuidas peaksid maalid

ruumis paiknema ja millise tapeedi või seinavärvi taustal nad end kõige paremini tunnevad. Kui tapeet või värv ei sobinud, tuli Mona perel jälle remonti teha. Lõpuks muutus sisekujundus lausa iga päev, sest Leonardo Da Vinci maalitud Mona Lisa valis tapeedimustreid sagedamini kui Mona endale riideid. Ja ainuüksi Mona vahetas kleitepluuse vähemalt kolm korda päevas ... Kõige selle keskel jäi Mona koos emaga järjest enam tagaplaanile.

„Isa, vaata, mida ma just joonistasin ... Kas mina olen ka kunstnik?“ küsis Mona ja lükkas oma pildid isa nina alla.

„Jaa, vaatan, vaatan ... Mõne aja pärast. Ole nii hea ja pane need lauanurgale,“ lausus isa Mona poole vaatamata.

„Isa, aga kas sa loeksid mulle täna ise unejuttu?“

„Kullake, ma pean praegu Van Goghi päevalilli kastma,“ vabandas isa. „Ja seejärel on vaja taltsutada Wiiralti tiigrit.“

„Palun!“ nurus Mona edasi ja klammerdus tugevasti isa külge.

„Mona, sa näed väga hästi, kui palju mul tegemist on. Rembrandti „Õine vahtkond” vajab samuti enne ööd ülesrivistamist. Muidu ei saa meist keegi und,” selgitas isa.

„Aga isa, mind on ka vaja enne ööd magama panna ...”

„Mona, sa oled juba suur tüdruk. Sa oskad ise magama jääda,” jätkas isa enda välja vabandamist.

„Suur või väike, aga ilma unejututa ei suuda ma uinuda. Isa, paluuuun!!!”

Emal hakkas Monast nii kahju, et ta võttis vabatahtlikult Wiiralti tiigri taltsutamise ja öise vahtkonna ülesrivistamise enda peale. Isal ei jäänudki nüüd muud üle.

„No hea küll ... Kas jätkame siis Picassoga või lähme kohe Konrad Mäe juurde?” pakkus isa ja sättis Van Goghi päevalilled kenasti kollase tapeedi taustale.

Aga Monat ei huvitanud kumbki kunstnik. Tege-likult ei tahtnud ta ühestki kunstnikust midagi kuulda. Mona sikutas isa habemest, punus ta vähestesse juustesse patse ja kõditas kõrva tagant, aga mitte ühtegi seiklus- ja detektiivilugu sealt ei tulnud. Mona oleks olnud rahul isegi lugudega täiesti tavalistest lastest.

„Aga kullake, ma ei tea selliseid lugusid. Kogu mu elu on üks suur kunst,” teatas isa ja ostis oksjonilt järjekordse tuntud maali – Vermeeri „Tütarlaps pärlkõrvarõngaga”. Isa ostetud pilte oli nüüdseks kogunenud nii palju, et Mona ja ema ei mahtunud enam koju ära.

„Kas meie või Picasso?” teatas ema ühel õhtul magama minnes, kui veidi tolmune

Picasso teos ema koha peal voodis lebas. Lisaks luges Mona Lisa ema lemmiköösärgis raamatut ega kavatsenudki lambituld kustutada. Van Goghi päevalilled otsisid olematut päevavalgust ja muutsid pidevalt asukohta. Rembrandti õine vahtkond ei teadnud öörahust midagi, trampis mööda tube ringi ja valmistus paraadiks. Ning Mona ei julgenud enam oma voodis magama jääda, sest Wiiralti tiiger tahtis pidevalt kaissu pugeda.

Pärast pikka vaidlust andis isa lõpuks alla. Ta ohkas raskelt, võttis siis tolmuse Picasso kaenlasse ja läks tagasi kirjutuslaua taha. Mona isa istus seal terve õhtu, öö ja varahommiku. Kuid seekord ei osalenud ta mitte kunstioksjonitel, vaid vaatas hoopis Mona joonistatud pilte ja mõtles elu üle tõsiselt järele.

Järgmisel hommikul ärkas Mona mõnusasti hommikujutu peale, mida isa luges ühest täiesti tavalisest raamatust, ja ema avas silmad, kui hõrk kohviaroom ootamatult tema ninaotsa puudutas. Lisaks oli vannituba nüüd täiesti vaba ja hommiku-söögilauas jäi ruumi ülegi.

„Aga kus siis Picasso on?” küsis Mona ettevaatlikult ja vaatas samal ajal tühjavõitu toas ringi.

„Picasso läks kunstimuuseumisse,” ohkas isa kergendatult ja sulges kõige lõpuks ka arvuti, kust kõik kunstiostud alguse olid saanud.

Edaspidi külastas Mona koos isa ja emaga pühapäeviti kunstimuuseume ning kuulas hea meelega isa lugusid kuulsatest kunstnikest ja nende teostest. Ülejäänud nädala elasid nad aga täiesti tavalist pereelu, koos hommiku- ja õhtujuttudega. 🍷

Detsembri Heas Lapses
kutsusime kirjutama
lugusid värvidest.

Kertu Kaldoja Uuemõisa Lasteaed-Algkoolist

LUGU KULDSEST VÄRVIST

Elas kord kuldne värv. Ja elas kord ükssarvik.
Kuldne värv ja ükssarvik olid suured sõbrad.
Kuldne värv kinkis ükssarvikule tükikese endast.
Kogu südamest tehtud kink muutis ükssarviku
sarve kuldseks.

Teistel ükssarvikutel oli sarv valge.

Ühel päeval läks kuldne ükssarvik matkama.
Veepeeglist ennast vaadates märkas ta, et ka tema
keha oli muutunud kuldseks. Kuldne värv oli
andnud talle suured võluvõimed. Kõikjal, kuhu
ta läks, jäid temast maha kuldseid südamed,
armastus ja rõõm. Kõiki, keda ta puudutas, tabas
kuldne sööst. Nende südamed muutusid headeks,
sõbralikeks ning kogu valu ja üksindus kadusid. Ta
oli haigusi tervendav ükssarvik. Tänu enda sõbra
KULDSE VÄRVI südamest tehtud kingile avanes
maailm nüüd ükssarviku jaoks hoopis uuel kujul.

Tee ka Sina südamest kinke ja head ning nii
muudad ka Sina maailma paremaks kohaks nagu
tegi seda KULDNE VÄRV.

Liisu Petrov, 8-aastane
Põlvamaa

KUI VÄRVID KÕNELEKSID

Värve on palju ja igal värvil on oma hääl.

Punane on päikese värv, kui ta hommikul lindude
lauluga metsa tagant tõuseb ja õhtuti tuule sosinal
metsa taha magama läheb. Sinine on tuule värv, kui
ta huilates üle põldude tormab, naerdes puid
sakutab, aga ka õrnalt sosistades linnulapsi uinu-
tab ja päikese magama saadab. Hall on vihma ärev
pladin, kui ta äikese kõminall maha sajab või õrnalt
sabistades seentele metsas teada annab, et aeg on
kasvama hakata. Kollane on ema õrn hääl, kui ta mu
pead silitab ja haiguse ajal valud varesele saadab.
Pruun on isa auto mürin. Oranž on suure rõõmu
hääl, kui õdedega midagi vahvat ette võtame.
Roheline on vanaema hääl, soe ja pehme. Mustal on
suur jonnikese hääl.

Kõikidel värvidel on hääl ja nad räägivad sinuga,
tuleb ainult osata kuulata.

Kirke Renke
Türi Põhikooli 2.a klass

Ailen Tanna Uuemõisa Lasteaed-Algkoolist

Sinine

Minul meeles sinine värv,
merekahin ja kõik, mis on märg.
Ka mustikas ja hambapasta,
küll on külm, tahaks jalga lasta!

Lomp ja taevas, meri suur,
merineitsil käimas ujumistuur.
Aga ta ei ole üksi,
tal on kalad ja teksapüksid.

Marta Roosme
Türi Põhikooli 5.a klass

Vastlamehike

Vastel tuli vilet lastes, õlal uhke kelk,
silmsis sillerdamas rõõmus värske lume helk.

Trügis läbi vanast laanest, koidul jõudis linna.
Kratsis kukalt mõtlikult ja kaalus, kuhu minna.

Vaatas ringi. Ennäe aga – lund ei paistnud kuski!
Tänavatel, ees ning taga, oli toone musti.

Ümberringi sagisid seal autod, bussid, trollid,
trammiaknast vaat'sid vastu piletikontrollid.

Vastel ohkas, võttis suuna huupi vasemale,
eksles tunde risti-rästi tänna-paremale.

Viimaks jõudis välja ühte koduõue suurde,
äkitselt üks väike tüdruk astus tema juurde.

„Kust see kelk sai järsku siia?“ üllatunult päris.
Vastelt oma nähtamatus hingepõhjas näris.

Saabus õhtu, linnataevas lahvatasid tähed.
„Mis seal's ikka,“ mõtles Vastel, „kus ma enam lähen.“

Astus majja nähtamatult, keeras kelgu uppi,
köögis kära tegemata limpsis hernesuppi.

OMA LOOMINGUT
VÕID SAATA
Hea Laps, Voorimehe 9,
Tallinn 10146 või
healaps@healaps.ee

Minu Eesti

Kajakad ja kalavõrgud hülgehallil merel,
ajahamba kriimustused vanal laevakerel.
Esimesed lumehelbed, mis on langen'd maha,
värelevad küünlaleegid tare akna taga.

Tuul, mis metsas kaugeid jutte vestab,
virvatuled hilisõhtul soos,
suvehetk, mis talvelgi veel kestab
tulepaistel kuulnud muinasloos.

Kirjutas ja joonistas **Triinu Kree**, 14-aastane
Viljandi Kesklinna Kool

ELO-MIRDI LEMMIKUD:
Raamat: „Harry Potter”,
 „Luuseri päevik”
Lauamäng: Dixit, Scrabble,
 Pyramid of Pengqueen
Värv: türkiissinine, helesinine,
 taevasinine, erk tumesinine
Loom: meie oma kass
 Urr ja koerad

Elo-Mirt Oja ja Ott Sepp

ELO-MIRT ANNAB ANULE HÄÄLE

„Kui ma olin väike, lugesid vanemad mulle „Sipsikut” ette, pärast lugesin mitu korda ise ja nüüd loen vendadele. See on väga tore raamat!” räägib **Elo-Mirt Oja** (11-aastane) vahetult enne „Sipsiku” filmi esilinastust.

„Ka film on väga-väga hea!” kinnitab Elo-Mirt ja räägib, kuidas ta Anu rolli sattus. Kõigepealt läks tüdruk *casting*’ule, kus valiti filmitegelastele hääli. Suurt ärevust ta sel hetkel ei tundnudki, sest on ka varem multifilmidele peale lugenud. Aga siis läks põnevaks. Elo-Mirt pidi paar päeva ootama, kas ta osutub valituks, nii et kui isa tüdrukule tulemustest teatas, siis Mirt alguses ei uskunud ega saanud aru, mis juhtunud on. Kui ta aga mõistis, et on tõepoolest Anu rolli valitud, kõlas üle hoovi vägev rõõmuhõise.

Seejärel algas päris töö stuudios. „Kohe esimesel päeval tutvusin Otiga. Ta on väga tore inimene, teeb palju nalja!” ütleb Elo-Mirt. Ott Sepp annab filmis hääle Sipsikule. Filmile peale lugemine toimus aga eraldi. Elo-Mirt sai teksti, vaatas filmiklippe ja luges oma osa sisse. Kui tekstis oli teise inimese jutt, tegi tüdruk pausi ja kujutas enda peas olukorda ette. Loomulikult oli vaja mitu korda proovida ja duubleid teha. „Ei tasu karta, et läheb midagi valesti, saad alati uuesti teha!” ütleb Elo-Mirt. Lahedaks teeb selle töö võimalus kohtuda toredate inimestega ja pärast on naljakas oma häält kuulata. „Ja kui film on tore, siis on ikka väga tore!”

Muusika ja teater

Elo-Mirt ja Ott esitavad filmis „Sõprade laulu”. „Ootasin seda väga. Vahepeal mulle öeldi, et ma ei peagi laulma ja olin isegi natuke pettunud,” meenutab tüdruk. „Kui selgus, et ikka laulan, olin väga rõõmus!” Muusika meeldib tüdrukule väga. „Laulan ka kooli kooristuudios. See on segakoor, kus käis ka üks

poiss, aga ta läks ära. Nii et see on nüüd segakoor, kus käivad ainult tüdrukud,” naerab ta.

Näitlemisega on Elo-Mirt juba sünnist saati kokku puutunud. Tema peres on palju teatriinimesi. „Ema, onu, tädi, vanaisa, vanaonu,” loetleb Mirt suguvõsa näitlejaid. „Aga neil ei ole kerge elukutse. Nad õpivad näidendid pähe ja need on tavaliselt väga pikad. Olen alati väga uhke oma ema üle, sest ta saab pähe õppimisega nii hästi hakkama.”

Elo-Mirdi ema Ursula Ratasepp on Tallinna Linnateatri näitleja. Tüdruk on emale tekstiõppimisel ka abiks. „Loen teiste osi ette ja ema ütleb enda osa.” Näitlejatest vanemate eripära on see, et nad töötavad õhtul, nii et ema jõuab tavaliselt koju siis, kui lastel juba uneaeg. Teatris käib tüdruk kaasas päris palju. Põnev on näha, kuidas näitlejaid grimeeritakse ja kuidas nad laval on, kuigi ema vaatamisega Elo-Mirt päris ära harjunud ei ole. Ikka tuleb etenduse ajal meelde, et see on ema ja siis on natuke naljakas tunne.

Linna- ja maaelu

Elo-Mirt õpib neljandas klassis. „Eesti keel, loodusõpetus, kunst, tehnika...” loetleb ta lemmikaineid. „Tehnika on küll rohkem poiste tund, me tüdrukutega heegeldame. Meile on räägitud, et vahetame poistega tunnid kaheks nädalaks ära, kuigi tahaks veel kauem tehnikat õppida ja puutööd teha.”

Õnneks pakub suvi maakodus rohkelt võimalusi haamri ja naelttega tegutsemiseks. Seal püüab Elo-Mirt meisterdada nukumööblit ja vennaga koos on nad õunapuuaeda ka ehtsa puuonni püstitanud. „Maal oleme kogu aeg õues,” räägib ta. „Ja ema-isa ütlevad, et pane sussid jalga, aga mina jooksen paljajalu ringi! Mulle väga meeldib!”

Elo-Mirt armastab väga lugemist ja lauamänge, mis sisustavad tema talvise vaba aja. Lisaks laulmisele tegeleb tüdruk karatega. Elo-Mirt soovib, et lastel oleks aega lugeda ja et nad oleks vähem ekraani taga. „Kaitske rohkem loodust, sest maailm on rikutud,” ütleb ta lõpetuseks. „Me saame loodust hoida, nii et lähme kooli jala, jalgratta või ühistranspordiga. Ei viska prügi maha ja sorteerime seda. Ning kõiki asju ei tasu osta!”

Animafilm „Sipsik” on valminud Eno Raua ja Edgar Valteri raamatu põhjal. Režissöörid Meelis Arulepp ja Karsten Kiilerich. Peategelastele annavad hääled Ott Sepp (Sipsik), Elo-Mirt Oja (Anu), Hugo Malmsten (Mart). Muusika autorid on Ewert Sundja ja Liina Sumera.

Tekst **Kätlin Vainola**
Fotod **A Film Eesti**

MIS ON KIRJUTAMINE?

Kirjutamine on keele üles märkimine nähtavate või pimedatele kombatavate märkidega.

Ehk siis kiri põhineb räägitaval keelel, mida tõlgitakse nähtavasse või kombatavasse märgisüsteemi.

Need on tähed, sõnad, laused. Esimene kirjakeel on umbes 5500 aastat vana ning selle võtsid kasutusele sumerid.

Enne seda kasutati nähtavaid märke küll, aga need ei olnud ilmselt seotud räägitava keelega, vaid kujutasid mõtteid piltide või kokku lepitud üksikute märkidena. Näiteks nagu praegu on suuna näitamiseks nooled.

Mis teeb kirjutamise eriliseks?

Esmapilgul ei tundugi kirjutamine ja rääkimine ehk nii väga erinevad, kuid vahe on siiski päris suur. Rääkides kasutame ka hääletooni, rütmi ja kehakeelt, mis annavad keelele paindlikkust. Üht ja sama lauset saab eri tähendusega öelda, aga ütlema ei pea ka nii täpselt, sest enamasti on need, kellega me räägime, seal-samas – me näeme, kui hästi nad meid mõistavad ning saame vajaduse korral veel selgitada. Kirjutades selgitamisvõimalus tavaliselt puudub. Isegi praegu teile seda teksti kirjutades ei tea ma, kuidas teie seda loete – mis tundeid see tekitab, mis jääb segaseks, millised küsimused tekivad.

Miks on kirjutamine kasulik?

Nagu tihti eluski, on kõige parem ja kõige kehvem osa millestki üks ja see-sama. See, et me peame end lihtsasti mõistetavaks tegema, sunnib selgelt mõtlema. Vahel võivad mõtted peas tunduda nagu mingi suur torm, kus justkui toimub palju, aga ei saa aru, mis täpselt. Kui siis proovida need mõtted kirja panna ja natuke pusida, võib tormist kätte saada kasulikud ja mõistlikud ideed ega pea enam tundma, nagu oleks kõik segamini, sest kirjutamine sunnib mõtteid arusaadavalt esitama.

Hull Teadlane
Tartu Ülikooli
muuseum
hullteadlane.ut.ee

Kirjade kirjutamisest

Kuigi käsitsi kirjutatud „päris” kirjade saatmine pole enam kõige tavalisem viis lähedastega suhtlemiseks, on sellel siiski oma mõte ja koht. Jah, igapäevaste juttude rääkimiseks ongi arvutid ja telefonid tõhusamad, aga see ainult suurendab käsitsi kirjutatud isiklike kirjade väärtust. Need on erilised. Päris kiri on lihtsalt rohkem päris. Kirja kirjutamiseks on vaja vaeva näha, näha on kirjutaja isiklik käekiri ning on palju tõenäolisem, et inimene, kes kirja saab, loeb seda kunagi veel, mitte ainult esmakordsel kättesaamisel. Seega kirjuta sõbrapäeva puhul kiri heale sõbrale – kes teab, millal ta su kirja jälle sahtlist üles leiab!

Eesmärkide üles kirjutamine

On uuritud, kuidas mõjutab inimeste edukust see, kas nad kirjutavad oma eesmärgid üles või mitte. Leiti, et need, kes enam-vähem teavad, mida nad tahavad, on edukamad kui need, kes ei tea. Ning need, kes on eesmärgid üles kirjutanud, on kõige edukamad. Põhjus, miks see toimib, on selgus. Millegi kirja panemiseks peab see olema läbimõeldud ning nii jääb ta tunduvalt paremini meelde ja on tõenäolisem, et seda püütakse saavutada.

Inspiratsioon

Üks veider asi, mida kirjutajad kogevad, on inspiratsioon. See on ideesähvatus. Järsku tuleb mingi eriti hea mõte justkui eikusagilt. Sõna inspiratsioon tuleb ladina-keelsest sõnast *inspirare*, mis tähendab „sisse hingama” ning Vana-Kreekas arvati, et see saabub siis, kui jumalad räägivad läbi inimeste. Kuigi tänapäeval inspiratsiooni eriti ei uurita, tundub, et see juhtub siis, kui alateadlik mustri otsimise süsteem mingisuguse lahenduse leiab. Suur osa mõtlemisest toimub tegelikult alateadlikult – näiteks kui vaatad tooli, siis näed, et seal on tool, mitte ei pea hakkama nähtava objekti kuju oma peas võrdlema kõigi teiste asjadega, mida kunagi näinud oled. Ja kuskilt sellest alateadlikust mõtlemisest tuleb ka inspiratsioon. Paljud kirjanikud ja kunstnikud proovivad alateadvust vabaks lasta näiteks uitama minnes.

TERE, LIND!

Tekst **Peep Veedla**
Fotod **Adobe Stock**

Flamingo on üks tähelepanuväärsema väljanägemisega linnuliike. Tal on väikese kerega võrreldes väga pikad jalad ja pikk kael, lisaks on tal peaga võrreldes ilmatu suur ja kummalise kujuga nokk. Ja kõige tipuks veel kaunis roosakas sulestik. Aga mõistagi pole flamingod vaid efekti pärast sellisteks disainitud.

Elupaigad

Flamingodele sobivad elupaigaks madalaveelised ülisoolase veega järved või laguunid. Meil Eestis selliseid pole, aga Tallinna Loomaaias on need linnud siiski esindatud. Flamingod tunnevad end turvaliselt, kui neid on palju koos ja näiteks loomaaias on neil peegel, et seltskond tunduks suuremana.

Flamingod on suured linnud ja neil on suhteliselt pikk eluiga. Vangistuses keskmiselt 40 aastat, vabas looduses pisut vähem. Aga on teada ka näiteks 83-aastaseks elanud flamingo. Tema elas Austraalias Adelaide'i loomaaias ning talle oli pandud nimi – Greater. Inimesed on flamingosid ikka ilu pärast vangistuses pidanud. Näiteks ammu enne seda, kui Disney Floridasse zooloogilise teemapargi ehitas, oli Inglismaal uhke loomaaed-lõbustuspark Flamingo Land. See avati

juba kuuskümmend aastat tagasi ning just flamingod olid seal ühed esimesed elanikud. Saksamaal elavad flamingod Euroopa suurima siseveepargi Tropical Islandi niinimetatud vihmametsaalal. Soomes Vantaas asuvast Flamingo Spa veepargist aga siiski flamingosid ei leia, seal on need linnud asutusele vaid nime andnud.

Omapärane välimus

Pikad jalad ja pikk kael on flamingodel selleks, et nad kuni meetrisügavuses vees seistes ulataksid soolajärve põhjast toitu sõeluma. Sõelana kasutavad nad nokka. Just sellepärast nokal selline kuju ongi. Köver nokk pole kunagi päris kinni, nokapoolte vahele jääb alati 4–6 mm laiune lõhe. Toitumise ajal liigub keel suuõõnes mitu korda sekundis edasi-tagasi ning nõnda surub ta vett sisse ja välja läbi pilu, mis ongi filtersüsteemi alus. Kuuest millimeetrist suuremad osakesed nokka ei pääse, ent väiksemad imetakse sisse. Nokapoolte seesmised servad on varustatud peenesilmalise „võrguga” ja harjastega ning kui vesi voolab välja, moodustavad need tõkke väikestele osakestele, mis püütakse kinni.

Euroopas söövad flamingod põhiliselt soolase vee krevette, keda leidub väga palju. Koos põhitoiduga neelavad nad alla ka vetikaid, mis sisaldavad karotenoidi-nimelisi pigmente. Nemad annavadki flamingodele roosa värvuse.

Pesitsemisaeg ja „lastesõim”

Roosa värvus pole neile lindudele vajalik lihtsalt ilu pärast, vaid see soodustab pesitsemist. Mida rohkem toitu, seda roosamaks sulestik muutub ning seda enam suureneb soov järglasi saada. Teame, et meie sookured kevadisel pulmaperioodil „tantsivad”. Flamingod käituvad samuti, aga neil on hoopis teised „tantsud”. Nende suurejoonelistes grupiviisilistes lembemängudes sirutavad kõik linnud pika kaela üheaegselt üles ning kõigutavad seda ühes rütmis küljelt küljele. Võimas vaatepilt!

Seejärel asutakse „liivalosse” ehitama: kitsa harja lohku munetakse üks muna, mida flamingovanemad hauvad vaheldumisi terve kuu. Kui poeg koorub, toidetakse teda esialgu ema-isa toodetava rasva- ja valgurikka „piimaga”, mida vanalinnud neelu kaudu väljutavad. Nädala-poolteise pärast siirdub flamingopoeg pesast „lastesõime”, kus vanemad teda veel 70 päeva jooksul toidavad, tundes ta kümnete või isegi sadade teiste flamingolaste seast ära hääle järgi.

Foto Peep Veedla

Ühel jalal seista on mugavam

Inimesed on kaua mõistatanud, kuidas flamingod suudavad pikka aega ühel jalal seista. Teadlased usuvad, et on viimaks mõistatuse lahendanud. Tuleb välja, et ühel jalal seismine on nende jaoks mugavam kui kahel jalal. Nii säilitavad flamingod rohkem energiat. Nimelt olevat neil omanäoline võime fikseerida jalg paika, kui see sirge on. Sirge jalaga ei pea lind tasakaalu hoidmiseks ja püsti püsimiseks enam lihastega eraldi tööd tegema.

Põnevad linnud need flamingod! 🦩

KAS TEADSID?

Ekslikult arvatakse, et roosa värvuse annavad flamingodele krevetid. Näiteks Inglismaal väga populaarse *indie-pop* bändi Kero Kero Bonito hittloos „Flamingo” lauldakse: „*How many shrimps do you have to eat, before you make your skin turn pink?*”

Tõlkes: „Kui palju krevette peate sööma, enne kui nahk muutub roosaks?” Seda 2014. aastal välja antud singlit on Youtube’is vaadatud-kuulatud üle 53 miljoni korra ... Tegelikult on roosa värvus seotud vetikatega, mida flamingod koos muu toiduga alla neelavad.

TALVEVAHEAEG FLORIDAS

Tekst **Heleri Olev**
ja **Helgi Saar**

Ligi kahekümnetunnine ja kahe vahe-
maandumisega lennusõit Frankfur-
dist Orlandosse on kannatust väärt.
Kuju jääb maha Eestimaa talv, **Heleri**
(9-aastane) ja vanaema võtab vastu
Florida troopiline soojus ning eksootiline öielõhn.

Disney Worldi maagia

Floridas seadsime sammud kauaoodatud Disney
Worldi. On võimatu kirjeldada sealset liikuvat inim-
massi. Vaatamata ülipalavale ilmale ei heidutanud
kuumus kedagi, inimesed olid rõõmsad ja sõbralikud.

Disney World koosneb mitmest pargist ja kuigi
viibisime seal viis päeva, ei jätkunud nendestki, et
kõike näha. Esimeses parklinnakeses Disney Spring-
sis kohtusime esmakordselt Ameerika jõuluvanaga.
Ülevate elamustega suundusime peaparki Magic
Kingdom, mis haarab enda alla meeletu maa-ala,
kus on lugematu arv atraktsioone, vaatamisväärsusi

ja pargi põhipärl Disney muinasjutuloss koos
muinasjutukangelastega.

Kõige põnevamatele atraktsioonidele pääsemise
ooteaeg oli 3–4 tundi ja selline ootamine oli kuum
tõttu üsna ränk. „Avatari“ filmi põhjal tehtud atrak-
tsioonile me ei jõudnudki, see oli ainuke, mis hinge
kriipima jäi. Vahepeal nautisime tüüpilist ameerika-
likku lustakat jõuluparaadi ja seejärel ootas pime-
duses Disney muinasjutuloss, mille ees toimus
etendus. Lossi värv varieerus igas värvigammas,
kuni trummipõrina saatel muutus üleni kristalseks.
See oli tõeline vaatamisväärsus, mida peab oma
silma nägema.

Printsessid ja loomad

Järgmise päeva neelas enda alla kõigi maade rah-
vaste park Epcot, mis tutvustas eri maade kultuuri
ja traditsioone. Seal avanes võimalus ka Disney
printsessidega kohtuda ja pilte jäädvustada.

AMULETT OOKEANIST

Eriliselt jäi meelde kõik idarannikule Ormond Beachile. Võimas, salapärane ookean valge laiuva liivarannaga avaldas vapustavat muljet, olles justkui paradiis.

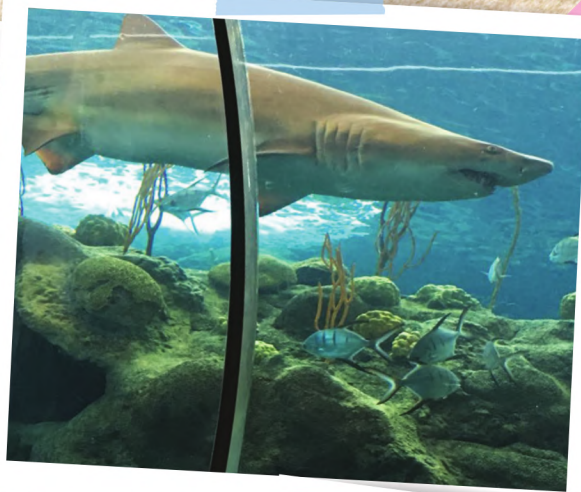
Merevaatega hotellis, kus elasime, võis hommikuti kuulda delfinide sulpsatusi. Ühel varahommikul kõndisime piki rannikut ja nautisime lainete võimsat loksumist. Jalutus- käigul oli ka eesmärk, teadsime, et öine ookean uhub rannale merekarpe.

Kogu rannik oligi kaetud merekarpidega.

„Sa ei oska arvata, mis ma leidsin?”

ütles Heleri järsku. Peopesadest tuli nähtavale päikeseloojangu värvides siiruveeruliste looklevate triipudega poolavatud ovaalne teokarp.

Avades ettevaatlikult karbi- kaaned, jälgis Heleri seda uurival pilgul ja arvas, et tegemist on inglitiibadega. Nii saigi ookeanist leitud merekarbi-inglist amulett.

Animal Kingdomi loomapargis võis sõita lahtise safarisõidukiga ja vaadelda eri mandrite loomi. Sellega meie elamused veel ei lõppenud. Safarilt tõttasime Navi jõematkale, kus istusime paatsõidukitesse. Kogu sõit kulges poolpimedas koopas rahustava veevulina, lindude ja koopa- asukate häälistsuste ning muusikahelide saatel.

Kalade maailm

Kui Disney World külastatud, panime reisile punkti Tampa linnas, kus me ka ise elasime. Käisime sealses kalade maailmas. Hiiglasuure kupliga akvaariumihoone on kõhedust tekitav sellepoolest, et oled ise justkui suurte veeloomade keskel. Ümberringi ujuvad haid, vaalad, delfinid, astelraid ja paljud teised kalad.

Suur astelraide basseini oli täis eri suuruses ja värvi astelraisid. Nende akvaarium oli pealt avatud hiigelsuur basseini ning talitajate valvsa pilgu all võisid külastajad kalu ka puudutada. Heleril õnnestuski kahe sõrmega raid katsuda, see oli väga põnev kogemus.

Aarade ja papagoide juures polnud mingi raskus nendega sõbruneda. Tuli ainult osta tilluke seemnetopsik, hoida seda peopesal ja varsti oli papagoi või aara käsivarrel. 🐦

EMBLEEMID, nende kandjad ja tähendus

Tekst Markus Saksatamm

Seekord tutvustame Politsei- ja Piirivalveameti funktsiooniembleeme.

Kui kõigile tuntud politsei sinist lõviga embleemi kantakse vormi vasemal käisel, siis funktsiooniembleeme, mis näitavad kandja kuuluvust kindlasse üksusesse ning selle täpset otstarvet, alati paremal pool.

1. PIIRIVALVE embleemil on kujutatud kaheteralist mõõka hoidvat põhjakotkast, kes kaitseb piiritulpa, mille tipus on riigivapp. Kõik see sümboliseerib piirivalvurite ennastsalgavust ja vaprust riigipiiri kaitsel. Tammelehtedest pärg on aga ühtekuuluvuse ja mehisuse võrdkuju. Embleemi aluseks on võetud kunstnik Günther Reindorffi 1932. aastal kujundatud piirivalve väeosamärk.

2. LAEVASTIKU embleemil on kujund, mis moodustub ankru ja vanakreeka merejumala Poseidoni tunnuseks oleva kolmhargi liitmisel. Esmakordselt kasutas seda piirivalvelaevade üksikdivisjon 1994. aastal.

3. MEREPÄASTE embleemil olev kompassiroos, mis meenutab põhjanaela, tähistab orienteerumisvõimet. Merikotkas on jõuline lind, kes lendab kõrgustes ning näeb väga hästi. Sellega sümboliseerib ta merepääste valve- ja otsinguvõimet. Embleemil on ka rahvusvaheline termin *Search and Rescue*, millest oleme varem juba rääkinud.

4. KOERATEENISTUSE embleemil on kujutatud saksa lambakoera ja rahvusvahelist tähist K-9. Saksa lambakoer on embleemile valitud kahel põhjusel. Esiteks on seda tõugu ikka ja alati seostatud politseikoeraga. Teiseks on politsei koerateenistuses saksa lambakoeri kõige rohkem. Ametis on veel belgia lambakoerad, spanjelid ja ka üks retriiver.

5. LENNUKITE ESKADRILLI embleemil on seirelennuk King Air 350 ER. Embleem loodi 2018. aastal, mil uus lennuk meie riigi teenistusse saabus.

6. KOPTERITE ESKADRILLI embleemil on kujutatud kopter Agusta-Westland 139. Embleemi autor oli 2013. aastal kõnealuse eskadrilli piloot.

7. LENNUTEHNILISE ESKADRILLI embleem loodi samuti 2013. aastal. Propeller ja hammasrattad sümboliseerivad eskadrilli liikmete oskuslikku tööd õhusõidukite ja tehnikaga, embleemi oranž värv tuleb aga politsei helikopteritelt.

8. K-KOMANDO embleemil on kujutatud K-tähte, mille sees on välgunool – üks mitmest eriüksustele omasest sümbolist. Embleemi kujundas kunstnik ja õppejõud Emil Lausmäe.

9. KIIRREAGEERIMISÜKSUSE embleemi luues tekkis selle liikmetel kohe ühine mõte – kasutada sümbolikal hunti. Hunt on suure vastupidavusega loom, sitke ja äärmiselt nutikas. Samuti kaitseb hunt kõhklematult oma peret ja territooriumi. Kõik need omadused kirjeldavad ka politsei kiirreageerijaid ning seega sobib hunt nende embleemile hästi.

10. PÕHJA KIIRREAGEERIMISÜKSUSE embleemil on kujutatud karu, Eesti metsade suurimat kiskjat, kel on hea kuulmis- ja haistmismeel ning kes on osav ronija ja ujuja. Karu ei ründa ilma vajaduseta. Just osavus, tarkus ja tasakaalukus on omadused, mida Põhja prefektuuri kiirreageerijad sarnaselt karule endas kannavad. Kuna vastav üksus loodi esmalt Põhja prefektuuris, jäi neile teistest kiirreageerimisüksustest erinev embleem.

11. PIIRIVALVE KIIRREAGEERIMISÜKSUSE embleemilt leiame ilvese, kes on meie metsade ainuke kaslane. Ilves on tuntud kiiruse ja osavuse poolest, ka iseloomustab teda hea varjumisoskus – kõik piirivalve kiirreageerijatele iseloomulikud omadused. Ilvese kujutise looja oli 1993. aastal kunstnik Heinz Valk. Hiljem lisati embleemile kaitsetahet väljendav mõök.

12. RAHVUSVAHELISE KOOSTÖÖ embleemil on kujutatud gloobust, mis on üleilmastumise sümbol. Seda ümbritsev sinimustvalge sõõr näitab meie korraldajate kaasatust ülemaailmsesse koostöösse. Embleemile võib-olla lisatud ka vastava missiooni nimetus.

EMBLEEMID

1

2

3

**Siin veel mõni embleem,
mida kasutavad korraldajad.**

1. KESKKONNAINSPETSIOON valvab keskkonnakaitse, aga ka loodus- ja kalakaitse üle. Nad tegutsevad nii veekogudel kui ka maismaal, selgitades välja kahjutekitajaid. Embleemil on kujutatud valge vesiroos, mis on Eestis looduskaitse all. Keskel riigivapp. Taustavärviks olev sinine on puhta vee, õhu ja taeva sümbol. Valge aga puhtuse ja valguse võrdkuju.

2. EESTI ABIPOLITSEINIKE KOGU

ühendab abipolitseinikke. Kogu asutati 2011. aastal, selle tunnuslauseks on „Vabast tahtest, kohusetundest”. Embleemil kujutatud valge hobune sümboliseerib tahet täita politsei ülesandeid. Vapikilbi must värv tähistab valmisolekut katsumusteks, sinine ustavust, ausust ja sihikindlust. Kuldne raam kilbi ümber õiglust, aga ka usku oma tegudesse.

4

4. MENETLUSTEENISTUS

täidab Ida-Virumaal samu ülesandeid, nagu mupo Tallinnas. Hõbedane mõõk tähistab korda ja turvalisust, kuldne tammeleht pikaajalist traditsiooni ning õlipuu oksad rahu ja tasakaalu. Embleemi rukkilillesinine toon on võetud meie rahvuslillelt.

3. TALLINNA MUNITSIPAALPOLITSEI AMET ehk mupo osaleb avaliku korra tagamisel meie pealinnas, algatab väärteomenetlusi, tegeleb liiklus- ja parkimiskorraldusega jne. Embleemi südamikuks on Tallinna lipp, mis on välja kujunenud laevadel kasutatud vanaaegsest vapilipust: kollasel kangal kolm sinist vapilõvi. Nii kinnistuskirjutas meretuules heledaks pleekinud lipukangas aja möödudes valgena, lõvidest aga said sinised triibud.

5. Saage tuttavaks, see on Lauri! Kui Politsei- ja Piirivalveameti maskotiks on lõvi Leo, kellest Kristiina Kass on vahva raamatugi kirjutanud, siis munitsipaalpolitseid esindab lumeleopard Lauri.

5

MASKKEERITUD SPIDOOOND

BlueSky
STUDIOS

PRAEGU KINODES

 EESTI KEELES!

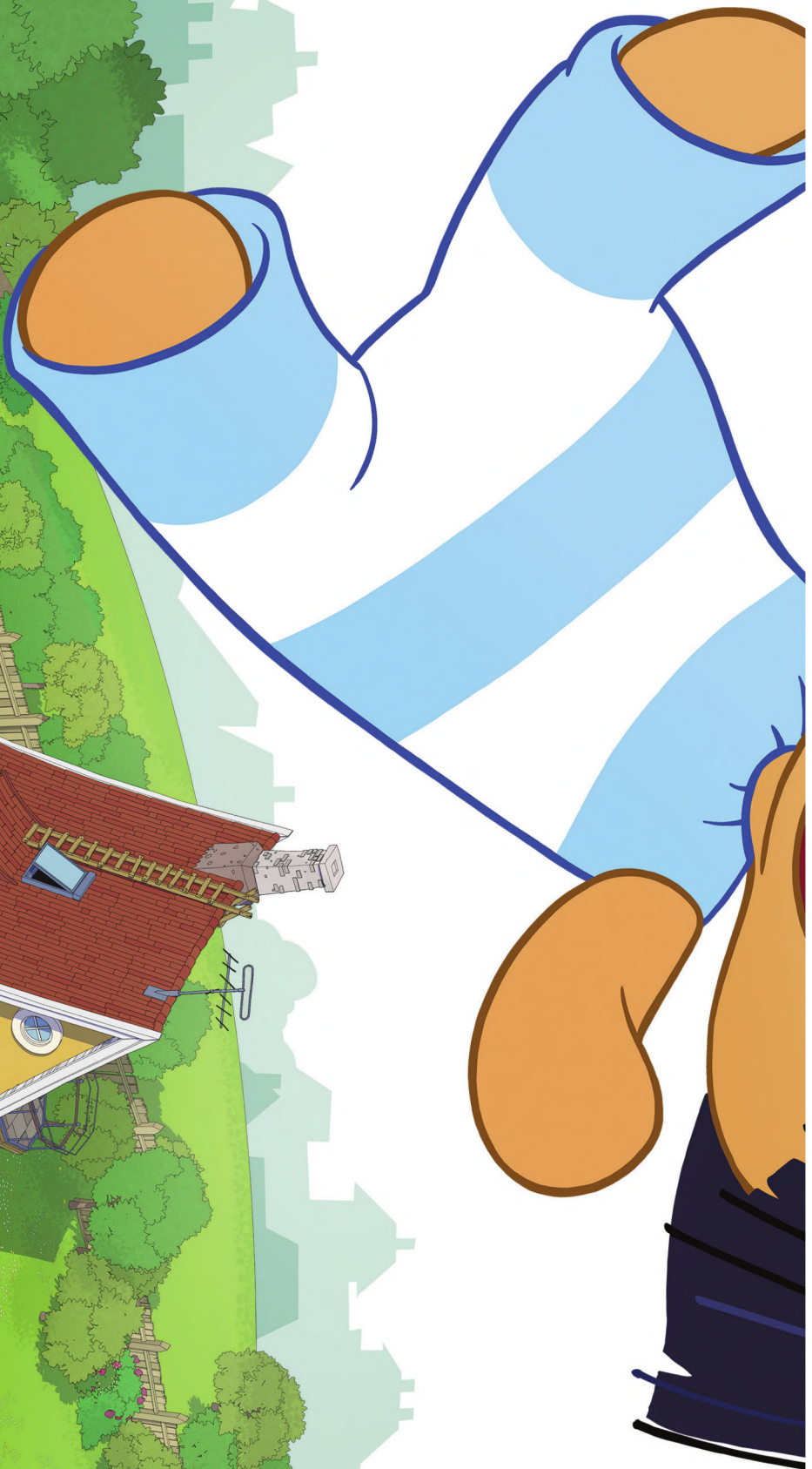
HEA
LAPS
KOOLILASTE AVALIK

HELILOOJAD
EWERT SUNDJA
LIINA SUMERA

HEA
LAPS
KOOLISTE AVAKIRI

KINODES 21. VEEBRUARIST

VAATA FILMI

Eesti
Filmi
Instituut

Levelk

Co-funded by the
Creative Europe MEDIA Programme
of the European Union

FILM

ÜHISTE KINOKOOL

OTT
SEPP

ELO MIRT
OJA

HUGO
MALMSTEN

HILJE
MUREL

AGO
ANDERSON

Siiipik

Foto Monica Schneider

ILON WIKLANDI JUUBELISÜNNIPÄEV

5. veebruaril täitub 90 aastat kunstnik **Ilon Wiklandi** sünnist. Iloni Imedemaa Haapsalus tähistab suurt sünnipäeva kogu aasta vältel.

Kolmapäeval, 5. veebruaril on imedemaa kõigile tasuta avatud.

Toimuvad eriprogrammid, esitletakse raamatuid, tehakse teatavaks Ilon Wiklandi nimelise noore kunstniku preemia konkursi võitjad ning avatakse koguni kaks näitust. Koostöös Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnaga hakkab sel aastal mööda Eesti raamatukogusid rändama Wiklandi elu ja loomingut tutvustav kohvernäitus „Pikk-pikk teekond“, millega kaasneb koolilastele mõeldud teematuund. Veel enne suvehooaega avatakse Iloni Imedemaal Ilon Wiklandi juubelinäitus, kus tema loomingut tutvustatakse läbi lapsepõlvkoduga seonduva, märksõnadeks on kodused peod ja tähtpäevad, argipäevane lastetoa õhustik, lemmikloomad kui armastatud pereliikmed ja palju muud.

Lähemalt uuri Haapsalu ja Läänemaa muuseumide kodulehelt: **salm.ee**

MUINASJUTUNÄITUS „ELAS KORD...“

Tartus **Eesti Rahva Muuseumis** avatakse **8. veebruaril** muinasjutunäitus.

Muinasjuttudes asub kangelane teele, kohtudes rääkivate loomade-lindude või ootamatute abilistega. Tema kätte võib sattuda mõni imeline ese või läbib ta pööraselt lühikese ajaga meeletult pika maa.

Teinekord kõnnib ta aga hoopis õnne järel nii kannatlikult, et kulutab läbi lausa seitse paari saapaid.

Näituseküllastaja astubki mööda muinasjutukangelaste radu,

kohates kõike seda, mida nemadki.

Sel teel on ees omad katsumused ja lahendused. Ning kõik see, mis jääb muinasjuturidade vahele ...

LEIUTAMISVÕISTLUS

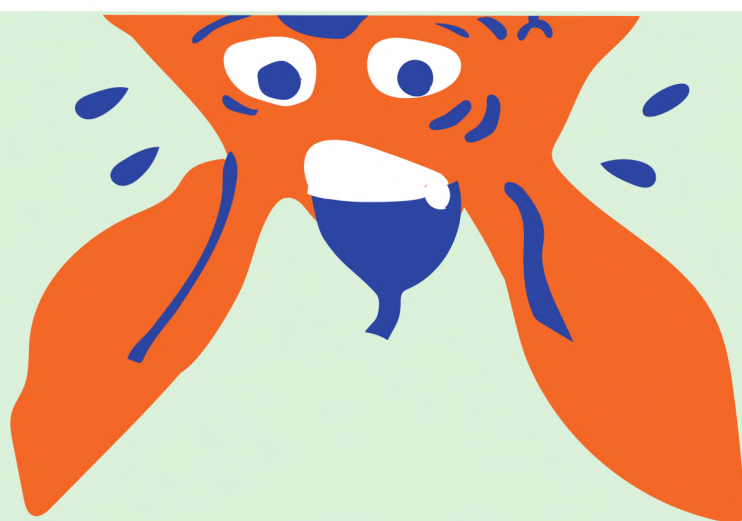
Juba kolmandat aastat viivad Lottemaa, SEB ja AirBaltic läbi leiutamisevõistlust, mille eesmärk on sütitada lastes leiutamiskirge, loovust ja uuendusmeelsust. Võistlusel saavad osaleda kõik lapsed alates eelkoolist kuni 12. klassini. Mõtle välja midagi, mida varem pole tehtud, tee plaan ja pane leiutis kokku. Leiutisi saab esitada kuni 15.02.2020, seejärel valib žürii välja viis parimat tööd, mis lähevad avalikule hääletamisele 26.02.-8.03.2020 Lottemaa kodulehele. Lisainfo ja leiutiste saatmine: <http://lottemaa.ee/leiutamine/>

„Kommipaberiavaja“ (2018). Leiutajad Emili ja Mattias Kõonurm.

ÜKSKORD AMMU

Ükskord ammu-ammu elas taevas üks täht. Ta oli oma kohal olnud juba üheksa miljardit aastat ning tundis end väga üksikuna. Teised tähed ja taevakehad asusid temast liiga kaugel, et nendega sõbrustada, ja mööduvad komeedid ei vaevunud tema poole vaatamagi.

Täht ei tahtnud enam niiviisi edasi elada. Teda oli pidev üksindus ja valguse andmine ning ühel kohal püsimine surmani ära tüüdanud. Ta otsustas universumile vastu hakata ja oma kohalt ära minna. Kuna tähed ripuvad teadagi naelte otsas, siis meie väikseke natuke siples, kuni alla potsatas. Algul oli ta nõutu ega teadnud, mida edasi teha, kuid peale lühikest kahtlushetke võttis suuna sinna, kuhu jalad juhataksid.

Õige pea nägi ta silmapiiril Päikest. Temast olid ju kõik tähed kuulnud ja teadsid, et ta oli ümbruskonnas kõige mõistlikum, targem ja müstilisem täht. Meie täheke jäi seisma. Kuigi Päike oli rahu-meelne nagu alati, kiirgas temast teatud auväarsust, mida täheke pelgas. Täht tahtis väga Päikesega jutustama minna, kuid kartis, et hakkab teda tüütama ning ta ainult raiskaks Päikese aega.

Ühel hetkel kuulis mõttesse vajunud täheke kedagi teda kõnetamas. See oligi Päike! Täheke ehmatas, kuid suutis siiski talle vastata:

„Tere, Päike!”

„Armas täheke, näen, et oled väga mõttesse vajunud. On sul miskit mureks? Ehk saan ma sind aidata?”

„Oi, Päike, kui sa vaid teaksid. Ma tunnen ennast väga üksikuna. Lahkusin oma kohalt, et sõpru leida ning tee tõi mind sinu juurde.”

Päike ohkas.

„Kui sa soovid, võid siia minule seltsiks jääda, eks mulgi hakkab vahel igav ning tore oleks kellegagi rääkida,” seletas Päike. „Kuid ... Ettevaatust!”

Käis pauk. Täheke tundis, kuidas miski oli tema pihta lennanud. Ta kõrvus vilistas, ta tundis nagu laguneks koost ja eemalduks ehmunud Päikesest. Ta ei saanud aru, mis juhtunud oli. Järsku läks pilt ta silme ees mustaks.

Täheke kuulis, kuidas keegi rääkis. Ta püüdis silmi avada. Peale väikest pingutust see õnnestus. Ta nägi enda ees Päikest.

„Vaat, kes lõpuks teadvusele tuli!” ütles Päike. „Kuidas sa ennast tunnend?”

„Halvasti,” vastas täheke. „Mis minuga juhtus?”

Päike vangutas pead ja ütles: „Üks mõtlematu komeet lendas sulle otsa. Te mõlemad plahvatasite.”

Täheke noogutas mõistvalt, kuid enda ümber ringi vaadates sattus ta segadusse. Ta hõljus. Ta jalad ei puudutanud enam kindlat pinda.

„Mis minuga toimub!” hüüatas ta.

Ta ei proovinudki oma jahmatust varjata.

Päike mõistis tema küsivat ilmet. Ta hingas sügavalt sisse ja lausus: „Ka mul on saladusi. Ma suudan aktiveerida oma magnetvälja, mis hoiab komeedid minu ümber tiirlemas. Kuid neid nime-tatakse planeetideks.”

Täheke oli väga jahmunud. Ta polnud millestki sellisest kunagi varem kuulnud. See kõik tundus tema jaoks uskumatu.

„Kas mina olen nüüd ka planeet?” küsis ta enda ümber ringi vaadates. „Ja kas need teised, kes su ümber on, on samuti planeetid? Miks ma nende kõrval nii väike olen?”

„Rahu, rahu,” ütles Päike muiates. „Üks küsimus korraga. Jah, sa oled nüüd planeet. Määrasin sind Maaks, sest sinu sõbralikkuse pärast luban sinu

pinnal tekkida elul. Sa oled selleks minust piisaval kaugusel. Sa oled väike, sest plahvatades lendasid suuremad tükid liialt kaugemale. Suutsin päästa vaid kõige olulisema osa.”

Tähekesel, kes kandis nüüd Maa nime, läksid selle peale silmad särama. Tal oli lõpuks olla kuskil, kus ta polnud ükski ning temast oli kasu. Ta jäi hea meelega Päikese ümber tiirlevaks planeediks.

Muide, teised planeedid olid selle komeedi tükid,

kes tähekesele pihta lennanud oli, ning nendel polnud üldse nii head tingimused. See oli tasu tormakuse eest.

Päike ja Maa aga said väga hästi läbi ning peagi kinkis Päike Maale väikese sõbra, kes tema ümber tiirleks – Kuu. Kui nad surnud ega plahvatanud pole, elavad nad selles sõbralikus kooskõlas siiani.

Triinu Pikkmeets, Lõpe Kool

VENDLUS

Seitsme maa ja mere taga, pisikeses külas, kolmes majas, elasid kunagi üheksa venda. Suurimas majas elas vanim vend üksinda. Lisaks mahtusid suurimasse majja tema kuus kitsetalle, narivoodi ja tohutu alaväärsuskompleksi, mille oli põhjustanud tema isa kunagised karmid ja barbaarsed kasvatusvõtted.

Keskmisses majas elasid seitse venda. Nendel oli samaväärne halvav kasvatus nagu eelmisel, aga seitsme venna majas sees polnud rahvarohkuse tõttu alaväärsusele ruumi. See ootas vendi alati ukse taga ja kimbutas neid katkuna niipea, kui vaesekesed õue astusid. Toas aga polnud kurja-juurel võimu. Suures hirmus elades ei väljunud vanim ja need seitse venda kunagi majast.

Viimases ja väikseimas majas elas noorim vend. Tema elas koos viimase, seitsmenda kitsetallega. Noorim vend oli kurja isa küüsisist pääsenud – ju oli isa lõpuks vihast väsinud – ja elas elu täiel rinnal.

Ta sõitis igal hommikul tuule seljas veskisse vilja jahvatama. Keskpäevaks said jahukotid alati täis, need viis ta turule ja õhtuks õnnestus tal alati kogu jahusaak vahetada üheksa kuldmündi vastu. Ühe kuldmündi eest ostis noorim vend üheksa leivapätsi ja natuke piima. Kogu jõudes pani ta kõik alles jäänud kaheksa münti eilse ja üleilse kaheksa kõrvale. Igale vennale viis ta leivapätsi ja lonksu piima. Kor-raks tegi noormees veel kitsetallele pai ja siis uinus.

Nõndaviisi talitas noorim vend aasta või kaks, kuniks ühel päeval sai kuldmündirida hirvehüppe-pikkuseks ja karukõrguseks.

Nüüd sõnas tavaliselt haudvaikne noormees: „Sedapsi, nüüd kadugu „katk” mo vennasvõrsete elumailt.”

Seda öelnud, kadus noorima majast kuldmündi-dest sein ja ka kaheksa vanema venna lootusetu valu ning hirm. Kimbutaja oli rahaga vehkat teinud ja endale uued pastlad ja kasuka soetanud, et edas-pidi kusagil mujal paremini alavääristada. Üheksa venda olid nüüd kõik taas koos, õnnelikud ja vabad. Ka seitse kitsetalle said koos karjamaale ristikuid näksima.

Nüüd teenivad kõik vennad päevas üheksa kuld-mündi veskis ja turul rügades, seavad neid seina serva ritta ja kui münte on hirvehüppepikkuselt ja karukõrguselt, soovivad vennad kõike, mis sülg suhu toob.

Kahjuks lõhub varsti selle idüllilise ahela seitsme maa ja mere taguse maa riigireform, mis määrab jahu kilohinnaks ainult kaks kuldmündi ning vennad peavad reaalsusesse astuma, et uued töökohad leida. See pole siiski kõige hullem, sest kõik nad on avas-tanud õnne ja elavad elu lõpuni valuta.

Luise Tüرنpu, Oru Kool

Ananass aknalauval

Ananassi lehekroonist võid kasvatada laheda toataime! Kui hoolitsed taime eest õigesti, saad ehk mõne aasta pärast näha ka uut ananassivilja.

Tekst Kätlin Vainola
Fotod Adobe Stock, Kätlin Vainola

Vaja on:

- * Küps ananass, mille lehed ei ole kuivama hakanud
- * Purk või klaas veega
- * Auguga istutuspott
- * Kühvel
- * Muld
- * Kastekann

Tee nii:

1. Eemalda lehekroon. Hoia ananassi tugevasti käes ja haara lehtede alumisest osast kinni. Tõmba lehekrooni seda samal ajal keerates.
2. Võta alumised lehed ära, nii et tekib mõne sentimeetri pikkune lehtedeta ots.
3. Pane lehekroon vette. Jälgi, et vees oleks ainult lehtedeta osa. Tõsta taim aknalauale. Nüüd tuleb oodata ja jälgida, et vett oleks piisavalt. Ole kannatlik, juurte kasvamine võtab aega.
4. Kui lehekroonile on tekkinud juured, läheb istutamiseks!
5. Võta auguga pott, täida mullaga ja istuta ananassitaim sinna sisse. Tõsta taim sooja ja valgesse kohta ning hoolitse tema eest. Kasta umbes kord nädalas toasooja veega. Kui taim kasvab ja pott jääb väikseks, istuta suuremasse potti.
6. Aasta hiljem näeb taim välja selline.

KAS TEADSID?

- * Ananassitaim on pärit Lõuna-Ameerikast.
- * Ananass on rohttaim, mis kasvab otse maapinnal. Istandustes kasvatatakse vilju suurtel põldudel.
- * Ananass on rikas mineraalide ja vitamiinide poolest.
- * 18. sajandil oli ananass Euroopas samasugune luksuskaup nagu kaaviar või trühvliid. Paljudel Euroopa valitsejatel ja ülikutel olid oma ananassikasvuhooned.

Videot sellest, kuidas Andreas seda trikki ise esitab, võid näha Hea Lapse kodulehel / Facebooki lehel / Youtube'i kanalil.

KAARDITRIKK

Tekst Ande
Fotod erakogu

★ **Andreas Jürimäega** tegime pikemalt juttu jaanuarinumbris. Seekord õpetab mustkunstnik ja pillimees ühe kaarditriki. Siin pole ka midagi imestada – Andrease lemmikžanriks on lähivaatemustkunst, eriti kaarditrikid. „Kui ma kaardipakki näen või kaardipaki kätte võtan, tekib kohe soe tunne,” kinnitab ta ise.

„Selle triki jaoks on mul vaja abilist,” kutsub Andreas lavale vabatahtliku.

Mustkunstnik asetab lauale kaardipaki ning juhendab: „Nagu igas kaarditrikis, on sinu ülesandeks valida kaart. Ja mina proovin selle siis üles leida. Ole hea, tõsta pakk suvalisest kohast pooleks.”

Abiline teeb nagu palutud – nüüd on laual kaks kaardikuhja. Esialgse paki alumine pool asub paremal ja ülemine vasakul. ①

„Nüüd vaata oma valitud kaarti,” jätkab Andreas. „Jäta see hästi meelde, aga ära mulle näita.”

Abiline võtabki tõstekohast (ehk parempoolsest kaardikuhjast) pealmise kaardi – sedapuhku on selleks ruutu emand. ②

Kui vabatahtlik on kaardi meelde jätnud, talitab

ta Andrease juhiste järgi: „Pane see kaart nüüd teise, vasakpoolse paki peale. Ja tõsta ka parempoolne pakk vasakpoolse peale.”

Lauale on taas üks kaardikuhja. Et kindel olla, et abilise valitud kaart tõepoolest kuhugi paki sisse kadunud on, palub mustkunstnik kaarte veel kaks korda tõsta. ③

„Nüüd hakkab minna tunnetama, kus sinu kaart olla võiks,” võtab mustkunstnik kaardipaki kätte. „Sinu ülesanne on keskenduda ja mulle mitte kuidagi märku anda, milline sinu kaart olla võiks. Tee täiesti kiviägu.”

Andreas hakkab kaarte ükshaaval lauale ümber pöörama. Risti kaks, ruutu emand ... Abilise valitud kaart on juba laual, ent mustkunstnik ei kavatsegi

peatuda. Selle asemel laob ta kaarte järjest juurde: risti kolm, ärtu kuus, ärtu kuningas, ruutu neli ... ④

Lõpuks Andreas siiski peatub ning kaardi lauale asetamise asemel küsib: „Usud sa, et järgmine kaart, mille ma ümber pööran, on sinu oma?”

Abiline, kes näeb oma kaarti juba laual, loomulikult ei usu – tema arvab, et seekord läks mustkunstnikul trikk küll untsu. „Ma olen absoluutselt kindel, et ei ole!” kinnitab ta veendunult.

„Sa oled täiesti kindel?” uurib mustkunstnik – ja suudab ometi publikut üllatada. Naeratades võtab ta laualt ruutu emanda ja pöörab selle ümber. ⑤

„Täiesti õige,” naerab ka abiline. „On küll minu kaart!”

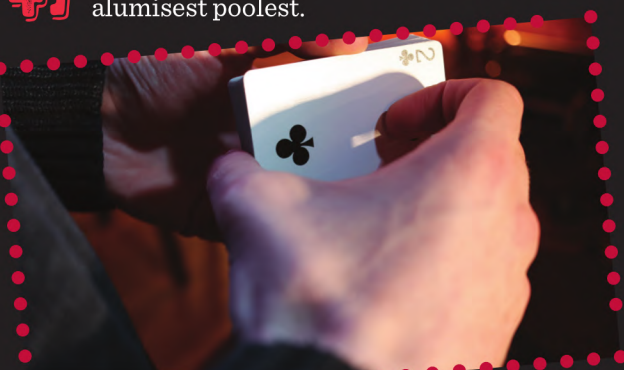

TRIKI SELGITUS

Enne kaartide lauale asetamist oli Andreas paki alumise kaardi meelde jättnud. Seekord oli selleks risti kaks.

Kui abiline oli kaardi välja valinud ja Andrease juhendamise järgi üheks pakiks kokku tõstnud, olid kaardid seal sellises järjekorras:

- 1** Kõige all oli kuhi kaarte esialgse paki ülemisest poolest.
- 2** Nende peal oli abilise valitud kaart (ruutu emand).
- 3** Selle peal oli esialgse paki alumine kaart (risti kaks).
- 4** Kõige peal oli kuhi kaarte esialgse paki alumisest poolest.

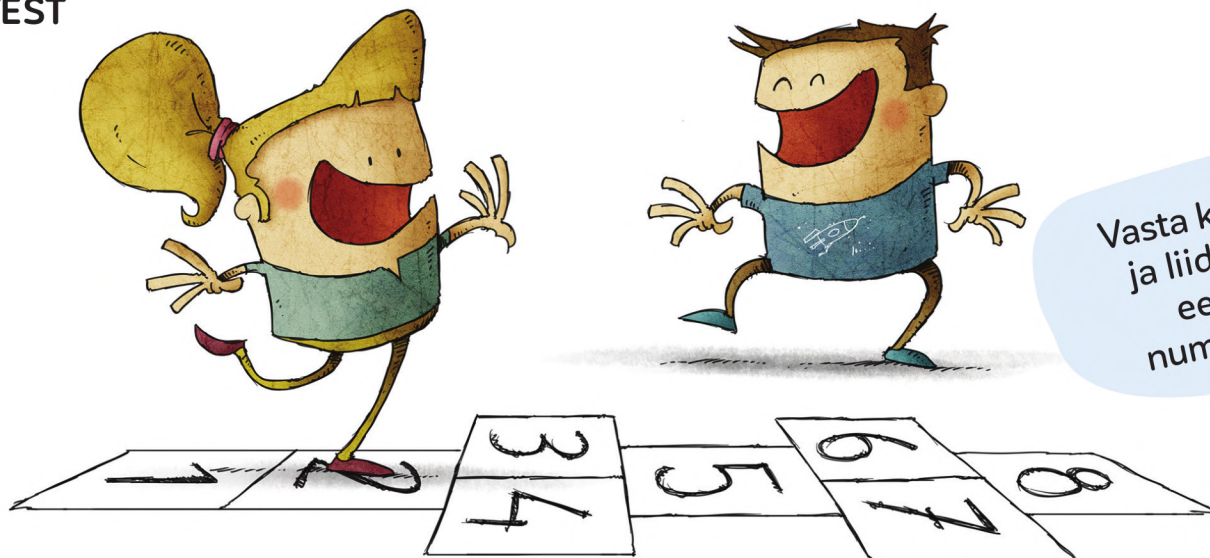

■ Nüüd võib kaarte veel mõne korra tõsta – nende järjekord jääb ikka samaks ja mustkunstnikule teada olev kaart (risti kaks) on abilise valitud kaardi (risti emand) peal.

■ Kaarte lauale ladudes jälgis Andreas just nimelt risti kahte – ta teadis, et sellest järgmine peab olema abilise valitud kaart. Et veidi põnevust lisada, ladus ta ka pärast selle lauale tulekut mõned kaardid edasi. Tegelikult oli mustkunstnikule õige kaart juba teada.

■ Kuigi see on väga vähe tõenäoline, võib juhtuda, et mustkunstnikule teada olev kaart on jäänud pakis kõige viimaseks. Sellisel juhul on abilise valitud kaardiks see, mis sai esimesena lauale pandud. 🃏

Vasta küsimustele
ja liida vastuste
ees olevad
numbrid kokku.

KUI SÕBRALIK ON SINU KLASS?

a. Teil on koolis spordipäev. Kõik klassid võistlevad jooksus ja kõik klassikaaslased peavad osalema. Ka teie klassis on aeglasemaid ja kiiremaid ning kõik peavad jooksma. Kõige tõenäolisemalt ...

1. ... elavad kiiremad jooksjad kaasa viimasena lõpetajatele: ergutavad, kiidavad ja julgustavad vaatamata tulemusele.
2. ... on kiiremad jooksjad aeglaste peale vihased, sõimavad või ignoreerivad neid.
3. ... on kõigil ükspuha, kedagi ei huvita klassi tulemus.

b. Igas klassis õpivad isesugused õpilased. Mis juhtub, kui teie klassis käitub keegi teistest väga erinevalt?

1. Räägime klassijuhatajaga tihti suhetest klassis ja mida teha siis, kui keegi teeb midagi sellist, mis kellelegi teisele ei meeldi.
2. Meie klassis on selliseid õpilasi, keda keegi ei salli, lihtsalt nii ongi.
3. Ma ei tea.

c. Kujutle, et teie klassis on oma loomingupäev. Kõik võivad esitada ükskõik missugust enda loomingut. Kõige tõenäolisemalt ...

1. ... tahaksid paljud (isegi kõik) midagi esitada ja esitused on väga erinevad, seinast seina.
2. ... ei taha (peaaegu) keegi midagi esitada. Kõik

ainult naeravad ja midagi tõsisemat ei saa niikuinii teha.

3. Meie klassis pole kunagi selliseid päevi ja me ei tee midagi peale õppimise.

d. Meie klassis...

1. ... on kõigil oma sõpruskond või parim sõber ja ikkagi räägivad ja suhtlevad kõik teiste klassikaaslastega normaalselt. Kogu klassiga koos on ka vahel väga lahe.
2. ... suhtleb igaüks ainult oma kamba või sõbraga. Ja mõned kambad ei salli teisi.
3. ... on igaüks omaette ja ootab, millal koolipäev läbi saab.

e. Teil on tulekul klassiekskursioon. Mida mõtled?

1. Vägev! Tahan minna! Minu arvates ootavad kõik seda!
2. Enamasti juhtub alati väljasõidul mingi jama, sellepärast mõni ei tahagi enam ekskursioonil käia.
3. Ühel aastal oleks olnud ekskursioon, aga see jäeti ära, kuna kõik käitusid halvasti. Ma ei usu, et sel aastal mingi sõit toimub.

5-6

Teil on sõbralik ja kokkuhoidev klass. Olete õppinud üksteist austama ja enamasti tunnete ennast koos hästi, isegi väga hästi. Muidugi on teil ka tülisid ja

jamasid. Need saavad varem või hiljem lahenduse,
 kuna te ise lahendate neid! Vahel väsinuna aitab just
 teadmine mõnusatest klassikaaslastest koolipäeva
 mööda saata.

7-11

Teie klassis on perioode, mil õhkkond on enam-vähem sõbralik. Kuid enamasti on ikka mingi jama. Teil tuleb ette üksteise kulul halva nalja tegemist, üksteise üle halvustavat naermist, mõnitamist, süüdistamist, üksteise mittesallimist. Teie klass on lõhenenud kampadeks ja võib esineda ka kellegi süstemaatilist kiusamist. Ennast vabalt tunda on raske, sest alati on kuskil „mingid reeglid”, mille mõni kamp on kehtestanud. Peaksid kindlasti oma klassi õhkkonnast mõne turvalise täiskasvanuga rääkima: klassijuhataja, kooli sotsiaalpedagoog, koolipsühho-

loog või vanem. Suhteid klassis saab alati paremaks muuta, lihtsalt on vaja, et mõni asjatundlik täiskasvanu aitaks.

12-15

Õhkkond klassis on halb. Võib-olla on klassikaaslastel vahel äärmuseni kruvitud pinged, mis on aastatega kasvanud, võib-olla aga valitseb mingist varasemast pingest tingitud ükskõiksus ja vältimine. Sellises klassis pole tõenäoliselt kellelgi hea olla. Ka ignoreerimine on kiusamine. Räägi kellelegi, keda usaldad, oma klassi olukorrast: klassijuhataja, kooli sotsiaalpedagoog, koolipsühholoog, õppealajuhataja, direktor või vanem. Kui millestki kasu pole, kirjuta või teata valla või linna lastekaitsetöötajale. Kui sina tunned nii, siis suure tõenäosusega vajab kogu sinu klass hoolivate ja asjatundlike täiskasvanute abi!

[illegible]

Saada oma murekiri meile! Kirjadele vastab psühhoterapeut **Merit Lage**. Saada küsimus **murekiri@healaps.ee** või Hea Laps, Voorimehe 9, Tallinn, 10146. Avaldatavatele kirjadele ei lisata nimesid!

Koolivaheajal pidime mõtlema, kuidas eelmine poolaasta läks. Kui ma mõtlema hakkasin, tulid mulle meelde kõik korrad, kui keegi oli mind süüdistanud, mõnitanud ja kiusanud. Neid kordi oli kokku umbes 13. Kui ma selle peale mõtlesin, hakkasin lausa nutma, sest isegi õpetaja ei hoolinud minust, vaid teistest!

Rääkisin sellest ka emale. Ma isegi tahtsin kolida ära maale või mitte selles koolis käia! Ema rahustas mind ja otsustas õpetajaga rääkida. Nüüd ma kardan, et õpetaja saab pahaseks ja ma ei tea, mida klassikaaslastega peale hakata.

Oled tõeliselt vapper, et kirjutasid ja enesetundest emale rääkisid. Õpetajaga rääkimine on ainus viis, kuidas asja parandada. Hea, et ema sulle selles asjas appi tuli. Samuti oleks hea õpetajale öelda, et sa kardad õpetaja pahandamist. Õpetajaga koos saate teha plaani, mida sinu parema enesetunde loomiseks klassis ette võtta. Õpetaja abiga on ilmselt vaja klassis suhtlemise kokkuleppeid sõlmida. Näiteks kui klassikaaslastele mõni tegevus ei meeldi, siis kuidas seda süüdistamata ja mõnitamata öelda! Ja

Testi koostas **Merit Lage**
Pildid **Adobe Stock**

sellest peavad kõik kinni pidama! Võib-olla oleks hea rääkida ka kooli psühholoogiga, õppealajuhatajaga või kooli sotsiaalpedagoogiga. Nemad saavad sind ja su õpetajat sinu olukorra parandamises aidata.

KOKKA ISE!

Fotod Tiiu Suvi, Liisi Sikka

RUMMIIPALLID

Mia Mai
Seppel

Rummipallid on tõeline klassika, mida võib leida paljude kohvikute vitriinist. Kuid kas teadsite, kuidas maius leiutati? Rummipallid mätsiti kokku kõikidest kondiitriäri ülejääkidest. Taigasse lendasid murenenud ja nāssus tordipõhjad ning ülejäänud biskviiditükid. Sekka lisati sorts hapukoort, kakaopulbrit ja tilgake rummi. Ehkki viimast kulub õige vähe, kasutame sellegipoolest siin retseptis rummimaitsest essentsi. Rummikoogid sobivad vahvasti peolauale. Vabariigi aastapäeva puhul võib maiuste sisse torgata lipukesed ning koogikesed üle puistata kuivatatud rukkililleõitega. Niisamuti võib maiustusi sõbrapäeval lähedastele kinkida. Raputa pallikestele suhkruterasid, paki karbikesse ning seo kinni punase siidilindiga.

VAJA LÄHEB:

- * 300 g valmis biskviidipõhja
- * 200 g hapukoort
- * 3 sl kvaliteetset kakaopulbrit
- * 2 sl rummiessentsi
- * meelepäraseid kaunistusi

- * Pudista biskviit peeneks. Lisa kakaopulber ja sega läbi. Siis tilguta juurde rummiessents ning lõpuks hapukoort.
- * Mudi mass kätega ühtlaseks ning vooli pallikesed.
- * Nüüd kaunistage kõige meelepärasega, näiteks suhkruteraside, kookoshelveste või ülejäänud biskviidipuruga.
- * Et kaunistused hõlpsamini kinni kleepuks, vala need kausikesse ning rulli rummi-palle puru sees.
- * Seejärel asetage maiused taldrikule ja kata toidukilega.
- * Lase tund või paar külmkapis taheneda.

KINOÜUDISED

Alles meil olid aasta oodatuimad pühad koos jõuluvana ja kõige selle juurde kuuluvaga. Järgmisel hetkel oleme juba uues aastas, alanud on teine kuu ja kohe koputab uksele järgmine koolivaheaeg! Ehk uskuge oma vana-vanemaid, aeg liigub aina kiiremini.

Aprillis tuleb kinno superagent James Bond, aga see pole sugugi ainus agendifilm, mida sel aastal kinos näha saab. „Jääaja” kodustuudiost Blue Sky jõudis jaanuari viimasel päeval ekraanile hoogne animaseiklus „**Maskeeritud spioonid**”, mille peategelaseks on bondilik superagent Lance Sterling, kes muutub kogemata üht poolikut eksperimenti alla neelates ... tuviks! Tormaka seikluse tegelased räägivad sulaselges eesti keeles, oma hääle andsid neile Märt Avandi, Mårten Männiste, Tiit Sukk, Ülle Kaljuste, Elina Purde, Indrek Ojari, Tarmo Männard jpt.

Kui eelmises filmis ainult rääkisid tegelased eesti keeles, siis uhiuues eesti filmis „**Talve**” on kõik tegelased pesuehtsad eestlased. See on viimane peatükk loost, mis algas kinolinal poole sajandi eest filmiga „Kevade” – kes ise pole näinud, see küsigu vanaemade-vanaisade käest. Nüüd on Paunveres aeg uuel põlvkonnal oma jälg maha jätta. Kui hästi ja tragikoomiliselt see kellelgi õnnestub, selgub juba kinos.

Nunnult podisevad okaskerad, keda kutsutakse siilideks, ei jäta endast reeglina just kõige kiiremate olevuste muljet. Siiski on ka üks erand, nimelt samanimelises arvutimängus

ülemaaailmse kuulsuse saavutanud „**Siil Sonic**”, kes jõuab viimaks kinolinal omaenda täispikas seikluses, kus tal tuleb vastu astuda kurikavalale geeniussele, kes kannab nime dr Ivo Robotnik! Viimast tegelast mängib kogenud naerutaja Jim Carrey, aga tema suust väljuva kõne eest vastutab Priit Võigemast. Ehk siis jah, sellegi filmi tege-lased on „ära õppinud” eesti keele. Välgkiire Sonicuna jõuab vaatajate kõrva Tõnis Niinemets.

Eesti lastekirjanduse üks armastatumaid kangelasi, kaltsunukk „**Sipsik**” on saanud oma filmi täis muusikat, seiklusi ja sooje tundeid. See on lugu väga erilisest ja üliarmsast elusast nukust ning õe ja venna armastusest, mis peab vastu ka kõige suurematele katsumustele. Eno Raua ja Edgar Valteri loodud vahva raamatu-tegelane on täis siirust, uudishimu, vallatusi, sõprust ja armastust. Sipsikule annab oma hääle Ott Sepp ning lõbusaid seiklusi saadab Ewert Sundja ja Liina Sumera loodud muusika.

Enam kui saja aasta eest kirjutas Jack London seiklusromaani „**Ürgne kutse**”. See on lugu suurest ja tugevast koerast nimega Buck, kes

röövitakse ühel ööl omaniku juurest ja vee-takse kaugele Alaskale, kus on kullapalaviku pärast hädasti vaja vastupidavaid kelgukoeri. Algavad seiklused, mis ei tohiks ükskõikseks jätta ainsatki vaatajat. Neljajalgse Bucki kõrval mängib kõige olulisemat inimrolli seiklustest nii mõndagi teadev Harrison Ford, kes on mänginud aegade jooksul nii kosmosekauboid Han Solot kui ka kõigi aegade suurimat aardeotsijat Indiana Jonesi.

Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

VÄIKE VEBRUARIIN

1. Flamingode roosa värvus on seotud ...

- a. ... krevettidega.
- b. ... vetikatega.
- c. s ... päikesega.

2. Ott Sepp annab filmis „Sipsik” hääle ...

- a. ... Mardile.
- b. ... Anule.
- c. ... Sipsikule.

3. Ananass kasvab ...

- a. ... maapinnal.
- b. ... puu otsas.
- c. ... pöõsa küljes.

4. Filmi „Talve” tegevuspaik on ...

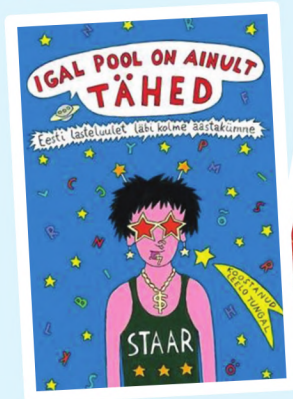
- a. ... Paunvere.
- b. ... Uduvere.
- c. ... Rakvere.

5. Ameerika poiss Owen Colley valmistab koaalasid ...

- a. ... vildist.
- b. ... voolimismassist.
- c. ... paberist.

6. Ammustest aegadest alates on pesupäevaks peetud ...

- a. ... laupäeva.
- b. ... sünnipäeva.
- c. ... esmaspäeva.

Lembitu mõistatus

Koolivaheaja öhtul kogunesid tüdrukud Cassandra juurde, et seal üks mõnus pidžaamapidu maha pidada.

Lõbutsedes kipub ikka aeg linnutiivul lendama. Peagi jõudis kätte öö ning Cassandra ema tuli tüdrukuid magama kupatama.

„Las me oleme veel natuke üleval,” palusid piigad. „Kasvõi seni, kuni laual olev küünal lõpuni põleb!”

Ema vaatas pisikest küünlajuppi ja jäigi nösse.

Arvates, et ka tüdrukud lähevad kohe magama, heitis ta voodisse. Paari tunni pärast ärgates kuulis aga Cassandra toast endiselt jutuvada.

Ometi ei olnud emal põhjust tüdrukutega pahandada – nad olid kokkuleppest kinni pidanud.

Kuidas nii?

Eelmine mõistatus

Eelmise mõistatuse lahendus on, et Tuudoril kulus viimase 60 meetri läbimiseks 58 minutit.

Kuigi keskmiselt liikus ta kiirusega üks meetrit minutis, jõudis ta kooliukseni 58. minutil – sealt ta enam tagasi ei libisenud.

Seekordse vastuse välja nuputamiseks on aega terve kuu – lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

Õigesti vastanute vahel loosime välja auhinnaraamatuid!

Ootame vastuseid **5. märtsiks 2020**

e-posti aadressil **healaps@healaps.ee**

või postiaadressil Hea Laps, Voorimehe 9, Tallinn 10146.

Lisa vastusele oma vanus ja elukoht!

					reede	suurima rahvaarvuga riik maailmas	rinna-laps	nano-meeter	üks USA osariik või Gruusia
					ühistel eesmärkidel koondunud isikute ühendus				
					meelega, nimelt, mitte kogemata				
					Rooma number 502			Osvald	
					vahend laeva paigaldamiseks			pikad seisakud liikluses	
					sina		Mahatma Gandhi		
taeva-kehasid uuriv teadus	riik Euroopas	Tallinna Järveotsa Gümnaasium	Richard Uutmaa	väga tugev torm	Kaire praegu	kõrge pankrannik Põhja-Eestis	3. noot		
							mina		
aasta									sõdur; mängu-kaart
lahenduse otsimine rühma inimeste ühise mõtlemise kaudu			jahimees tikri-maitseline puuvili				meid inglise keeles		
kilogramm									
sekund		Silvia Rannamaa jutustus					1. noot		
soololaul ooperis		raadius					aktsia-selts		
					Vene auto VAZ-1111			liiter	
					gramm			... Kippel ... Tartu ... Vetemaa	
Aimi		rahvas Euroopas							
meeter		Hieronimus Bosch							
inimese moodi loom				tonn	täppidega o	ühe täpiga täht	Neil Armstrong		
					Uudo		Emma		
keskkooli lõpuklassi õpilane									

Ootame vastuseid **5. märtsiks 2020** e-posti aadressil healaps@healaps.ee või postiaadressil Hea Laps, Voorimehe 9, Tallinn 10146. Lahendajate vahel loosime välja vahvaid raamatuid!

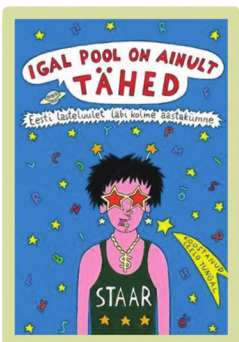

JÄRJEHOIDJA

ÕNNE OTSIMAS

Eia Uus kirjutas raamatu „**Seitsme maa ja mere taha**” ERMis avatava muinasjutunäituse juurde. Muinasjuttudes minnakse ikka laia ilma õnne otsima, nii on ka selles raamatus juttu tüdrukust, kes võtab ette teekonna, et ise välja selgitada, mis on õnn. Teda ootavad ees seiklused ja kas ka õnn ...? Seda saad teada lugedes. Imelised illustratsioonid tegi **Sirly Oder**. Pilti muinasjututüdrukust võid näha ka meie seekordse ajakirja esikaanel.

SÄRAVAD TÄHED

Tähelepanu! Teie ette astuvad meie säravaimad lasteluuletähed! Kogumikus „**Igal pool on ainult tähed**” on koos enam kui kolmsada lasteluuletust aastast 1989–2019, löö aga raamat lahti, loe vaikselt, loe kõvasti ja naudi. Saab nalja- ja sõnamänge, leiab mõtlikkust ja tarku mõtteid, luuletuste teemadering on nii lai nagu kogu meid ümbritsev maailm. Luuletused valis välja **Leelo Tungal**, ägeda kaanepildi autor on **Marko Mäetamm**.

TIKITUD UNISTUSED

Kertu Sillaste kirjutatud ja joonistatud „**Kõige ilusam seelik**” jutustab loo ühest ammusel ajast, mil riideid ei ostetud poest, vaid valmistati ise. Saame lugeda ja vaadata, kuidas sündis Lihula rahvariideseelik. Teate, see ilus punane ja väga värviliste õitega? Oli kord tüdruk Marie, kes õppis juba varakult lõnga kerima, sokke kuduma ja õmblema nagu kõik tolleaegsed tüdrukud. Mariele meeldis ka väga tikkida. Esialgu kaunistas ta värviliste õitega tekke, hiljem seelikuid. Kui Marie elaks tänapäeval, siis küllap saaks temast kunstnik.

UUS KRIMISARI

Endine norra kriminaalpolitseinik **Jørn Lier Horst** kirjutab krimijutte. Noorematele lastele on ilmunud sari „Detektiivbüroo nr 2”, mis on nagu „Lasse ja Maia”. Suurematele lastele hakkas eesti keeles ilmuma sari „CLUE”, mis on nagu Kalle Blomkvist, aga võib-olla veel jubedam. „**Salamandri mõistatus**” ongi uue sarja esimene raamat. Loos on neli peategelast: Cecilia, Leo, Une ja suure egora koer Egon. Ühel päeval leiavad lapsed rannalt surnukeha. Loomulikult kästakse neil eemale hoida, kuid nad hakkavad asja uurima. Järgneb rida kahtlasi ja ohtlikke tegelasi, pimedas hiilimist, eluohtlikke olukordi ja napilt pääsemisi. Raamat on väga põnev ja natuke ohtlik. Tasub lugeda.

Eli Juhani

Tallinna Mustamäe Gümnaasium, 3.a

Illustratsioon Liis Roden

Õpetaja palub Jukul nimetada viis asja, mis sisaldavad piima.

„Kohuke, jäätis, juust ja kaks lehma,” teatab Juku.

VÄIKE MART
JA EMA LÄHEVAD
PIKALE BUSSTREISILE.
„EMA! VÕTA SUUREM KOÇUS
KOMME TEE PEALE KAASA,
SEST VÕIB-OLLA MA MUUTUN
REISI JOOKSUL RAHUTUKS.”

Turismibuss sõidutab seltskonda vanamemmesid. Keset sõitu koputab üks memm bussijuhi õlale ja pakub talle rosinaid. Bussijuht tänab rõõmsalt ja sööb need ära.

Natukese aja pärast pakub memm jälle juhile rosinaid. Nii juhtub reisi jooksul mitu korda.

Viimaks ei pea bussijuht vastu ja küsib imestunult: „Miks te ise rosinaid ei söö ja kõik mulle annate?”

„Ma ei saa halbade hammaste pärast neid närida,” vastab memm.

„Aga miks te siis neid üldse endale ostate?”

„Aga mulle meeldib šokolaad, mis nende ümber on!”

„Kuhu sõidavad hambaarstid puhkama?”
„Fluoridasse.”

► ► ►

„Miks pani Juku tühja pudeli külmkappi?”
„Sest külla võib tulla keegi, kes ei soovi midagi juua.”

ÕPETAJA ÕPETAB LASTELE
KREEKA MÜTOLOOGIAT.
„MIS OLI SEE, MIS EI OLE
HOBUNE EGA INIMENE, VAID
MIDAĞI VAHEPEALSET?”
„SADUL,” TEATAB JUKU.

Vello kohtab tänaval kunagist klassivenda.

„Oi, tore üle aastate kohtuda! Kas sa siis ei mäleta mind? Me käisime ju samas klassis.”

„Minu klassis küll ühtegi kiilaspead ei olnud ...”

► ► ►

Õpetaja küsib Jukult: „Kes su kodutööd siis seekord ära teinud on?”

„Kust mina tean? Mina pidin eile hirmus vara magama minema.”

24 LISATUNDI

2020 on taas liigaasta - veebruaris on üks päev juures. 24 tunniga jõuab nii mõndagi ära teha. Näiteks kallistada kõiki vastutulevaid inimesi, nagu tegi Ohioist (USA) pärit Jeff Ondash.

14. veebruaril 2010. aastal riietus Jeff Ondash ümber enda välja mõeldud Teddy McHuggingiks ja asus korda saatma maailmarekordit kallistamises. 24 tunni pärast oli ta kallistanud 7777 inimest, tulemus oli 2777 kallistuse võrra suurem kui iirlase Siobhan O'Connori samalaadne rekord.

PÕTRADE MÕÕDUVÕTMINE PIKKUSES

Maailma kõrgeima põdraskulptuuri au hoiab enda käes Norras Stor-Elvaldis asuv Storelgen (tõlkes: Suur põder). Skulptor Linda Bakke loodud Storelgen püstitati 2015. aastal ja tema kõrguseks on 10,1 meetrit. Kuni selle ajani hoidis põdraskulptuuri rekordit enda käes Don Fouldsi 1984. aastal Kanadas Saskatchewanis loodud põdraskulptuur Mac the Moose, mille kõrgus on 9,80 meetrit. Saskatchewan linn aga on otsustanud, et nende põdraskulptuur peab oma aukoha tagasi saama ja peatselt saab Mac the Moose endale uued sarved, mis annavad tema kõrgusele lausa 56 sentimeetrit juurde.

HEATEGEVUSLIKUD KOAALAD

Austraalia laastavate põlengute tagajärjed lähevad kindlasti paljudele korda. Kuueaastane Massachusettsi (USA) poiss Owen Colley otsustas põlengute tagajärgede korvamiseks teha heategevusliku koaalamüügi. Koaalad, mida Owen heategevuslikul eesmärgil müüb, vormis ta ise voolimismassist. Kuna heategevuslikud koaalad on olnud väga nõutud, tulid nende valmistamisel talle appi ka sõbrad. Pisikesed koaalad on aidanud korjata üle 240 000 dollari, mille eest loodab Owen Colley põlengu tagajärjel elupaiga kaotanud loomadele ulualuseid ehitada.

JÄÄKETAS

Westbrookis (Ameerika Ühendriikides Bostonis) ilmub talviti Presumpscoti jõe peale kummaline ketas. Ligikaudu 91-meetrise diameetriga jääketas asetseb keset jõge ja ringleb vastupäeva. Tegemist pole tulnukate teoga ega inimeste kätetööga, jääketas tekib sinna „lumepalli efektiga“.

Motosid kirjutasid Aleksia Sivtšik, Annabel Makotkin, Kirke-Eliisabet Kaljas, Jane Orren, Marta Roosme, Eliise Veiermann, Tomi Välimäe.

HEA LAPSE KLUBI

Hea Lapse klubi külastas
jaanuaris Türi Põhikooli
ning kohtus seal
4. ja 6. klassi lastega.

Rääkisime ajakirja tegemisest. Arutasime selle üle, milline on ajakirja valmimisprotsess, kui kaua ühe numbri kokkupanek aega võtab ning kes selles osalevad. Türi lapsed on väga usinad kirjutajad-joonistajad ning klassis oli mitu last, kelle kaastöö on kunagi Heas Lapses ilmunud. Aasta algusele kohaselt rääkisime uue aasta plaanidest ja tegime läbi jaanuarinumbris oleva testi uute alguste ja muutuste kohta. Seejärel mõtlesime, millise motoga võiks alanud aastat iseloomustada. Meenutasime tsitaate ja tunnustlauseid ning iga laps hakkas nuputama, millist lauset tema sel aastal järgida soovib. Valik motodest on ka selles ajakirjas! Oli inspireeriv koolipäev!

Kui sinu klass
või kool soovib
klubiga liituda,
uuri lisa
www.healaps.ee

Türi Põhikooli 6.b klass

Türi Põhikooli 4.c klass

AUhinna- SADU

MINU ESIMENE KAISUKAS

Küllap teavad kõik lugu kaltsunukust nimega Sipsik, kelle valmistas Mart oma õele Anule sünnipäevakingiks. Eno Raua kirjutatud lugu on rõõmustanud mitut põlvkonda lapsi. Nüüd suundub Sipsik kinolinale.

Kuulutame sel puhul välja **kaisukate kogumiskonkursi!**

Ootame pilte ja väikesi kirjeldusi teie kõige esimestest kaisunukkudest või -loomadest. Saata võib nii fotosid kui ka joonistusi oma lemmikust. Tore, kui kirjutate juurde kaisuka nime ja lisate väikese kirjelduse, kuidas ta endale saite ja milliseid seiklusi koos läbi teinud olete. Kes soovib, võib konkursile saata ka hoopis pildi oma ema-isa või vanaema-vanaisa mänguasjast.

Kõigi osalejate vahel loositakse välja

- 3 Sipsiku särki
- 3 kinopääset lapsele ja vanemale
- 3 värviraamatut

Hei, sõbrad ja sugulased!

Teeme teatavaks detsembrikuu võistluste auhinnasaajad. Võitjatega võtame ühendust! Värvidest kirjutamise eest võitsid Aasageko välja pandud värvimängu **Liisu Petrov** Põlvamaalt, **Kirke Renke** Türit ja **Türi Põhikooli 4.c klass**. Ergutuspreemia saavad **Marta Roosme** Türit ja **Emma-Loreen** Tartust. Ristsõna lahendamise eest saavad auhinna **Kent Helme** ja **Johanna Paasmäe**. Nuputamise premiaraamatute omanikuks saavad **Triinu Kree Viljandist** ja **Orava kooli pikapäevarühm**.

PALJU ÕNNE VÕITJATELE!
AITÄH KÕIGILE OSALEJATELE!

Ikka Teie
Triibu-Liine
Hea Lapse vapiloom

Auhinnad panevad välja
A Film Eesti, Vaata Filmi
ja **Forum Cinemas**.

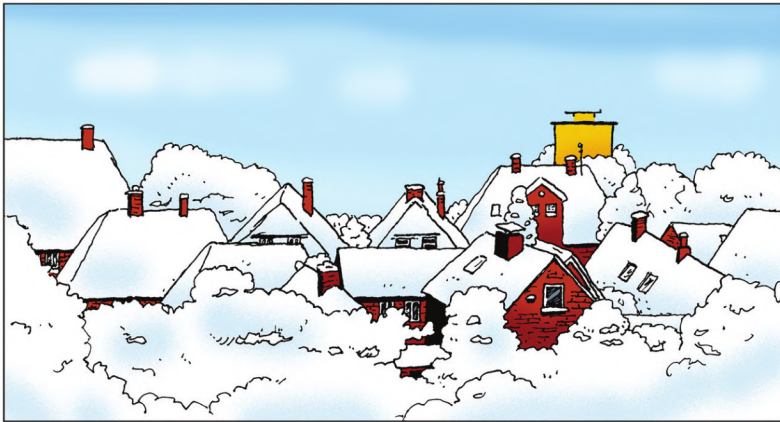
Ootame pilte-kirjeldusi
1. märtsiks 2020 e-posti
aadressile healaps@healaps.
ee või Hea Laps, Voorimehe 9,
Tallinn, 10146.

IGAV PÄEV

Autor **Thomas Scheileke**

15 MINUTIT
HILJEM...

